

N:o 148.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 16 maj 1907.
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

Riksdagens Skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner, n:o 29 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet samt till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad, n:o 30 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862, n:o 69 med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 6, 7, 12 och 15 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 och n:o 70 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

(Särskilda utskottets n:o 1 utlåtande n:o 4 och memorial n:o 6.)

Till Konungen.

Genom särskilda propositioner, n:is 29, 30, 69 och 70, af den 30 januari och den 15 februari innevarande år har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att, under den förutsättning att ändring af rikets grundlagar i öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 28 vid 1907 års riksmöte blefve af Riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad, antaga

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 49 Häft. (N:o 148.) 1

1:o) Förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862;

2:o) Förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862;

3:o) Förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862;

4:o) Förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 6, 7, 12 och 15 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862; samt

5:o) Förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862.

Vid behandlingen af ifrågavarande propositioner har Riksdagen funnit desamma icke kunna i oförändradt skick bifallas.

Riksdagen har sålunda till en början ansett, att de af Eders Kungl. Maj:t antagna kommunala röstskalorna ej äro följdriktigt genomförda. Då den första rösten gifves för *påbörjadt* belopp af 100 kronor, lärer konsekvensen fordra, att samma princip följes jämväl i fråga om ökning i rösttalet. Att, exempelvis, inkomst af 50 kronor gifver samma rösträtt som inkomst på 190 kronor, kan förefalla oegentligt. Röstökningen bör alltså, enligt Riksdagens mening, ske i mån af *påbörjade* nya hundratal eller femhundratal af inkomsten. Att härigenom ökad inflytande beredes de mindre inkomsttagarne är uppenbart. Enligt verkställda beräkningar skall t. ex. jämviktsgränsen för »samtliga landskommuner», hvilken, på sätt utvisas af den vid Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 29 fogade öfersiktstabell 1 B, enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag möter vid 72 fyrkar, med en röstskala sådan som den af Riksdagen antagna ligga redan vid 62 fyrkar. Antalet röstägande ofvan gränsen höjes från 97,903 till 115,797, motsvarande, i procent af hela antalet röstägande, resp. 14,5 och 17,2.

Därest i enlighet med det nu sagda enahanda princip för röstvärdets beräkning tillämpas för inkomst *under* 100 kronor och *öfver* 100 kronor upp till 1,000, resp. 2,000 kronor, blifver den i Eders Kungl. Maj:ts förslag gjorda tredelningen af röstskalorna icke vidare af nöden.

De af Eders Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelser om upprättandet af särskild röstlängd i landskommun och om sådan längds justering har Riksdagen ansett sig böra i allt väsentligt godkänna. Att, såsom Eders Kungl. Maj:t afsett, röstlängden skall vara före hvarje kommunalstämma under minst en vecka framlagd till granskning å kungjordt ställe, har dock syntts Riksdagen hvarken behöfligt eller lämpligt. Den enskildes rätt torde vara fullt tryggad, om, på sätt nu är stadgadt,

längden hålles för granskning tillgänglig under fjorton dagar före den ordinarie kommunalstämman i december och ett exemplar af längden därefter anslås i sockenstugan.

Hvad angår den justering af röstlängden, som bör äga rum å hvarje kommunalstämma, där längden användes, har Riksdagen ansett det böra, på sätt i en inom Andra Kammaren väckt motion föreslagits, uttryckligen stadgas, att stämmans ordförande skall före ärendenas behandling framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot längden. Blifver detta föreskrifvet, torde det åter icke vara erforderligt att i kungörelse om stämma tillkännagifves, huru rättelse i längden må sökas.

De jämkningar i Eders Kungl. Maj:ts förslag om röstlängd på landet, hvilka Riksdagen nu antydt, hafva till följd, att §§ 16 och 66 i förordningen om kommunalstyrelse på landet bibehålles vid sin nuvarande lydelse.

Att på sätt Eders Kungl. Maj:ts förslag innebär, föreskrift lämnas om särskild justering af den borgerliga kommunens röstlängd i och för densammas användning å kyrkostämma, har äfven Riksdagen funnit lämpligt. Det af Eders Kungl. Maj:t framlagda förslaget härutinnan har af Riksdagen ändrats till öfverensstämmelse med hvad Riksdagen förut yttrat angående röstlängdens framläggande till granskning i landskommun. Tillika har Riksdagen ansett det böra uttryckligen sägas, att längden, då den är för granskning tillgänglig, skall innehålla af kyrkoherden verkställd anteckning om dem, hvilka äro främmande religionsbekännare eller anmält sig till utträde ur svenska kyrkan och som förty sakna rösträtt å kyrkostämma.

Den valmetod, som af Eders Kungl. Maj:t ifrågasatts för val till stadsfullmäktige och landsting, är densamma, som föreslagits för riksdagsmannaval; och hvad Riksdagen i sin skrifvelse n:o 147 yttrat i detta ämne, äger sin tillämpning äfven med afseende å metodens användning vid kommunala val. Enligt Riksdagens mening böra således metodbestämmelserna i fråga om partigrupp ändras i den riktning, som af Riksdagen angifvits i nyssnämnda skrifvelse. Och de gemensamma kandidaterna, hvilka vid kommunala val kunna antagas blifva mindre sällsynta än vid de politiska, skola genom antydda ändringar erhålla en tryggare ställning än enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Medan de kommunala befattningarna i primärkommunerna tillsättas för fyra år, väljas landstingsmän och suppleanter för allenast två år; och Eders Kungl. Maj:ts förslag afser icke att göra ändring härutinnan. Något giltigt skäl, hvarför tjänstgöringstiden bör sålunda vara olika

för de högre och lägre kommunernas förtroendemän, lär dock icke kunna påvisas. Fastmer har det, med afseende å formerna för och arten af landstingens arbete, syntes Riksdagen önskligt, att valperioden för landstingsmannavalen förlänges, så att tingets ledamöter beredes tillfälle att vinna närmare kännedom och erfarenhet om föremålen för landstingets verksamhet. Vid införande af proportionellt och omedelbart valsätt i större valkretsar måste det ock vara angeläget tillse, att den större apparat, som härvid kommer att sättas i gång för valen, icke onödigt ofta anlitas. Med stöd af det nu anförda har Riksdagen, i anslutning till en inom Första Kammaren väckt motion, ansett, att landstingsförordningen bort i nu ifrågasvarande hänseende bringas till öfverensstämmelse med förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad. Riksdagen har således gifvit § 16 i landstingsförordningen en sådan affattning, att tjänstgöringstiden för landstingsmän och suppleanter höjes från två till fyra år. Till följd häraf har Riksdagen ock vidtagit en jämkning i redaktionen af § 3 andra stycket i Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Lika med Eders Kungl. Maj:t har Riksdagen funnit det välbetänkt, att, i samband med den ifrågasatta omflyttningen af maktförhållandena inom kommunerna, bestämmelser gifvas, ägnade att förekomma förhastade beslut rörande den kommunala hushållningen. Och Riksdagen har jämväl ansett, att den väg, Eders Kungl. Maj:t i detta hänseende anvisat, väl öfverensstämmer med karaktären af vår kommunala själfstyrelse, med andra ord, att garantien mot äfventyrliga förvaltningsåtgärder lämpligen bör sökas i den kommunens själfkontroll, som innebäres i fordran på kvalificerad majoritet för beslut i vissa fall. Emellertid har det syntes Riksdagen, att Eders Kungl. Maj:ts förslag härom böra i vissa afseenden ändras.

Bland de frågor, för hvilkas afgörande böra erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster, har Eders Kungl. Maj:t främst upptagit afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet. Mot en sådan bestämmelse, hvilken, på sätt i det vid propositionen n:o 29 fogade statsrådsprotokollet framhålles, redan äger sin motsvarighet i landstingsförordningen, lär någon befogad anmärkning icke kunna göras. Däremot synes det kunna ifrågasättas, huruvida det är rådligt att, på sätt Eders Kungl. Maj:t jämväl föreslagit, i hvarje fall kräfva enahanda röstöfvervikt för beslut om inköp af fastighet. Erfarenheten har visat, särskildt i städerna, att redan med nu gällande bestämmelser om enkel röstpluralitet det stundom mött svårighet att genomdrifva ett fastighetsförvärf, hur önskligt detta än varit ur syn-

punkten af en klok och förutseende tomtpolitik. Riksdagen har för-
denskull ansett det böra stadgas, att kvalificerad majoritet icke tarfvas
för sådant fastighetsköp, som afser genomförande af fastställd stads-
plan eller tomtindelning.

Särdeles angeläget synes det Riksdagen vara, att kvalificerad
majoritet göres till villkor för sådana beslut, hvilka afse att föra in
den kommunala verksamheten på nya banor, att anlita kommunens
medel för ändamål, hvilka förut ansetts vara för kommunens intressen
främmande. Gifvet är, att en bestämmelse i antydd riktning alltid
måste blifva i viss mån sväfvande och att dess tillämpning kommer att
bero af ett förnuftigt skön efter de i hvarje fall föreliggande omständig-
heterna. Det synes Riksdagen emellertid härvid i främsta rummet vara
af nöden, att stadgandet icke erhåller en affattning, som inbjuder till
en alltför vidtgående tolkning. Den af Eders Kungl. Maj:t i nu ifråga-
varande hänseende föreslagna bestämmelse har sin förebild i förord-
ningen om kommunalstyrelse i Stockholm, § 23, däri bifall af två tredje-
delar bland dem, hvilka i beslutet deltaga, sättes såsom villkor för
»beviljande af anslag till nya ändamål eller behof». Detta lagbud har,
enligt hvad Riksdagen inhämtat, ansetts tillämpligt i tillhoppa sju fall;
i ytterligare fem fall har yrkande om två tredjedels röstpluralitet fram-
ställt, men underkänts. De frågor, i hvilka nyssnämnda röstöfvervikt
ansetts erforderlig, ägde alla den karaktär, att de uppenbarligen an-
sågos ligga utom ramen för kommunens normala hushållning. Besluten
hafva t. ex. angått inrättande af en kommunal arbetsförmedlingsanstalt,
anslag till teaterbyggnad, till nödhjälpsarbeten, till Skansens förkofran
och utveckling, o. s. v. En bestämd praxis har sålunda utbildat sig i
fråga om räckvidden af berörda, i Stockholmsförordningen intagna
stadgande. Det torde då ock vara lämpligt, att, när den tanke, som
uppbär detsamma, skall föras ut på ett vidsträcktare lagstiftningsom-
råde, den redan antagna ordalydelsen bibehålles oförändrad. Riksdagen
har förty ansett, att Eders Kungl. Maj:ts förslag bort i denna del
jämkas till öfverensstämmelse med det redan gällande lagbudet.

Det af Eders Kungl. Maj:t föreslagna stadgande, att kvalificerad
majoritet skall tarfvas för beslut om sådan ökning af anslag, som för-
anleder uttaxering för längre tid än fem år, synes ej vara till sin inne-
börd fullt klart. Den garanti, som detsamma kan erbjuda, torde i
hvarje fall icke vara af synnerligt värde. Förslaget härom bör enligt
Riksdagens mening förfalla.

Att beslut, hvarigenom kommun ingår borgensförbindelse, icke
må fattas med blott enkel röstpluralitet synes Riksdagen vara ett be-

aktansvärdt önskemål. Det har händt, på sätt ock vid 1905 års riksdag framhållits, att kommun iklädt sig räntegaranti för belopp, vida öfverstigande kommunens ekonomiska bärkraft. Ingående af borgen — för lån eller eljest — torde förty böra likställas med upptagande af lån.

Det lärer icke hafva saknats exempel på, att de nu för kommunalstämma och landsting gällande föreskrifter om kvalificerad majoritet för beslut angående lån utaf angifvet slag visat sig mindre effektiva. Ehuru en ifrågasatt utgift uppenbarligen varit af den betydendet att för dess bestridande sådant lån måste upptagas, har till en början med enkel majoritet afgjorts blott att *utgiften* skall ske, hvaraf sedermera blifvit en gifven följd att *upplåning* måste äga rum. Till förekommande häraf torde det lämpligen bör stadgas, att beslut, hvaregenom anslag beviljas, tillika skall innefatta ett angifvande af sättet för utgiftens bestridande, och att beslut, som föranleder upplåning af medel, skall, ej mindre än beslutet om själfva lånet, hemfalla under bestämmelsen om två tredjedels röstöfvervikt.

Eders Kungl. Maj:t har ej föreslagit ändring i de bestämmelser, hvilka i nu förevarande ämnen äro för landsting gällande. Det har dock synts Riksdagen naturligt, att, på sätt yrkats uti en inom Första Kammaren väckt motion, i hufvudsak samma regler härutinnan blifva att tillämpa i länskommunen och i de lägre kommunerna.

Från skilda politiska läger har vid detta års riksdag bragts på tal frågan om kvinnans valbarhet till kommunala förtroendeposter.

Redan nu kan kvinna inväljas i fattigvårdsstyrelse och skolråd (sedan år 1889), fosterbarnsnämnd och barnavårdsnämnd samt, i Stockholm, i fattigvårdsnämnden, folkskoleöfverstyrelsen och styrelsen för stadens arbetsförmedling. Den verksamhet, kvinnan hittills utöfvat i det kommunala lifvet, har till fulla ådagalagt, att den kvinnliga erfarenheten och dugligheten äro för detsamma till stort gagn. Särskildt i fattigvårdsarbetet har hennes omtanke och plikttrohet gjort en synnerligen god insats. Och med det allt lifligare intresse, kommunerna i våra dagar måste ägna åt skilda sociala spörsmål, skall ock kvinnans deltagande i den kommunala förvaltningen visa sig mer och mer värdefullt. Riksdagen har sålunda icke tvekat att, i anledning af inom Riksdagen väckta motioner, för sin del antaga sådana ändringar i förordningarne om kommunalstyrelse (på landet, i stad och i Stockholm) och i förordningarne om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd, som göra kvinna valbar till ordförande och vice ordförande i kommunalstämma, till stadsfullmäktig, till ledamot af drätselkammare eller drätsel-nämnd o. s. v. Anmärkas må, att kvinnas valbarhet till ordförande i kommunal-

stämma jämväl innebär, att hon kan inväljas bland kommunalfullmäktige och i kommunalnämnd. Den oegentlighet, som för närvarande består däri, att, på landet, kvinna väl må vara ledamot af fattigvårdsstyrelse, där sådan styrelse blifvit särskildt utsedd, men icke där den utgöres af kommunalnämnden, skall sålunda blifva aflägsnad.

I enlighet med hvad nu blifvit anfördt har Riksdagen för sin del antagit lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862,

lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862,

lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862,

lag angående ändrad lydelse af §§ 6, 7, 12, 15, 23 och 24 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862,

lag angående ändrad lydelse af §§ 20, 25 och 26 af förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863, och

lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862,

samtliga af den lydelse, bilagorna vid denna skrifvelse utvisar.

Liksom Eders Kungl. Maj:ts med hänsyn till sambandet mellan den ifrågasatta reformen af de politiska valen och de af Eders Kungl. Maj:t i propositionerna n:is 29, 30, 69 och 70 framställda lagförslag, föreslagit Riksdagen att antaga dessa under den förutsättning att ändring af rikets grundlagar i öfverensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts proposition n:o 28 varder af Riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad, så har ock Riksdagen antagit nyss omförmälda lagar under den förutsättning, att ändring af rikets grundlagar i öfverensstämmelse med det af Riksdagen såsom hvilande till vidare grundlagsenlig behandling antagna förslag till ändrad lydelse af §§ 31, 49 och 53 regeringsformen samt §§ 6 till och med 23, 25, 28 och 38 riksdagsordningen så ock till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen varder af Riksdagen i grundlagsenlig ordning beslutad och af Konungen gillad.

Hvilket Riksdagen härigenom får hos Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 17 maj 1907.

Med undersåtlig vördnad.

*Bilagor.***Lag**

*angående ändring i vissa delar af förordningen om
kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.*

Härigenom förordnas, att nedannämnda §§ i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 11.

Mom. 1. Röstvärdet beräknas för en hvar röstägande i förhållande till den sammanlagda inkomst, för hvilken han enligt § 58 är pliktig erlægga kommunalutskylder, sålunda att honom tillägges:

för dylik inkomst till och med ett tusen kronor en röst för hvarje påbörjadt belopp af ett hundra kronor;

för inkomst, som är högre än ett tusen kronor, elfva röster samt därutöfver en röst för hvarje påbörjadt belopp af fem hundra kronor, hvarmed inkomsten öfverstiger ett tusen fem hundra kronor, så att inkomst öfver ett tusen fem hundra kronor, men ej öfver två tusen kronor, medför tolf röster, och så vidare;

dock må ej någon utöfva rösträtt för mer än fyratio röster eller i något fall för större antal röster, än som svarar emot en tiondedel af kommunens hela rösttal efter röstlängden.

Mom. 2. Där för deltagande i sådana besvär, som åligga alla, hvilka inom kommunen erlægga kommunalutskylder, annan grund än den för utgörande af kommunalutskylder i allmänhet gällande finnes särskildt stadgad, skall röstvärdet vid beslut öfver ärenden, som röra sådana besvär, beräknas efter den särskildt bestämda grunden.

§ 12.

Röstägande är berättigad att sin talan och rösträtt i kommunalstämman på annan röstägande öfverlåta; dock må ingen på grund af fullmakt föra talan eller utöfva rösträtt för mer än en röstberättigad.

Fullmakten skall vara antingen skrifven och underskrifven af utställaren samt med dennes sigill försedd, eller ock af honom underskrifven och med två vittens underskrift bestyrkt.

§ 13.

Kommunalstämman utser bland röstberättigade, inom kommunen bosatta personer, som uppnått tjugufem års ålder, en ordförande och en vice ordförande för fyra år.

Ej må annan sådant uppdrag sig afsäga än:

kvinnas;

ämbets- eller tjänsteman, som af sin befattning är hindrad att uppdraget fullgöra;

den som efter de fyra sistförflutna årens tjänstgöring såsom ordförande eller vice ordförande är i ordning att därifrån afgå;

den som uppnått sextio års ålder; samt

den som eljest uppgifver förhinder, hvilket af kommunalstämman godkännes.

Ordförande eller vice ordförande kan ej vara:

a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;

b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;

c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;

d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöfva uppdrag, hvarom nu är fråga.

§ 14.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blifvit af pröfningsnämnden granskad, skall kommunalnämnden med ledning däraf och på grund af bestämmelserna i §§ 11 och 58, enligt bifogade for-

mulär litt. A., upprätta en längd öfver kommunens röstägande medlemmar, jämte det på en hvar af dem belöpande rösttal. Längden upprättas i två exemplar, af hvilka det ena i sockenstugan anslås och det andra hos kommunalnämnden förvaras.

Huru denna längd skall hållas för granskning tillgänglig och å kommunalstämma första gången till justering företagas, därom stadgas i § 65. Å hvarje stämma, som efter första justeringen hålles, skall ordföranden, innan något ärende till behandling företages, framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Stämman meddelar öfver framställd anmärkning genast sitt beslut och låter i längden införa den rättelse, som däraf föranledes. Anmärkning, som mot längden göres efter det ärendenas behandling vidtagit, må ej komma under pröfning.

Missnöje med kommunalstämmans beslut öfver anmärkning mot röstlängden må anföras i den ordning § 75 stadgar. Ej må, till bestyrkande af gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning vid kommunalstämman företedda.

§ 17.

Tre ordinarie kommunalstämmor skola årligen hållas: en under senare hälften af mars månad för besluts fattande i anledning af berättelsen om föregående årets räkenskaper och förvaltning, samt för val af landstingsmän och af ledamöter i valnämnd, enligt hvad därom är särskildt stadgad; en i oktober för bestämmande af kommunens utgifts- och inkomststat enligt § 63; och en i december månad för granskning af såväl debiterings- och uppbördslängden som röstlängden samt för anställande af val till de befattningar inom kommunen, hvilka vid årets slut blifva lediga, äfvensom af revisorer.

Den, hvilken såsom ledamot af kommunalnämnd eller eljest är redovisningsskyldig till kommunen, må icke väljas till revisor af förvaltning, för hvilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val af revisor af sådan förvaltning eller i beslut i anledning af revisorerernas granskning af sagda förvaltning.

§ 21.

Mom. 1. Sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställer ordföranden proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, verkställs den öppet och efter upp-

rop. Där ej, jämlikt mom. 2, annan röstöfvervikt erfordras, bestämmes utgången genom enkel pluralitet af de afgifna rösterna enligt den vid omröstningen följda röstgrund. Falla rösterna lika för olika meningar, gäller den mening, hvilken de flesta röstande efter hufvudtalet bifallit. Äro äfven efter sådan beräkning rösterna lika delade, varder den mening beslut, som ordföranden biträder.

Mom. 2. Till beslut erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, då beslutet afser:

a) afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet, eller inköp af sådan egendom, där ej inköpet afser genomförande af fastställd stadsplan eller tomtindelning;

b) beviljande af anslag till nya ändamål eller behof;

c) beviljande af anslag, hvartill medelskola anskaffas genom upplåning;

d) upptagande eller förnyande af lån eller förlängning af tiden för erhållet låns återbetalande, eller ingående af borgen;

e) frågor, hvarom i §§ 27 och 36 sägs.

Mom. 3. Beslut om beviljande af anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå af tillgängliga medel eller erforderligt belopp uttaxeras eller upplåning därpå ske.

III. Om kommunalfullmäktige.

§ 27.

Vill kommunen åt fullmäktige öfverlåta att med kommunalstämmans rätt handlägga och afgöra de till stämmans behandling hörande ärenden, då må, med de villkor och undantag här nedan sägs, sådant vara tillåtet.

Om den röstöfvervikt, som till beslut i ty fall erfordras, stadgas i § 21; och skall beslutet hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ofördröjligen anmälas.

§ 29.

I afseende å valbarhet till kommunalfullmäktig, vals förrättande, ursäkt och afsägelse, gäller hvad i § 13 om ordförande i kommunalstämma stadgadt är.

§ 33.

Följande ärenden må ej af kommunalfullmäktige upptagas, utan skola alltid i kommunalstämma handläggas:

a) fråga om försäljning, pantförskrifning eller utbyte af någon sådan kommunen tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma

nytta afseende ändamål genom gåfva eller testamente kommunen tillfallit, äfvensom öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter, kommunen till sådan fastighet äger;

b) påläggande af afgifter, som erfordra uttaxering för längre tid än fem år;

c) upptagande af lån, ställt på längre återbetalningstid än två år;

d) justering af de i §§ 14 och 65 omförmälda längder;

e) val till ordförande och vice ordförande i kommunalstämman och kommunalnämnden; så ock till kommunalfullmäktige och till ledamöter i kommunalnämnden.

§ 34.

Vid omröstning äger hvarje kommunalfullmäktig en röst. Omröstning sker öppet.

Till beslut i sådana uti § 21 mom. 2 a), b), c) och d) angifna frågor, som må af kommunalfullmäktige upptagas, erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster. I öfriga frågor bestämmes utgången genom enkel röstpluralitet; falla därvid rösterna lika för olika meningar, blifver den mening, som ordföranden biträder, fullmäktiges beslut.

I öfrigt gäller, i afseende å kommunalfullmäktige och deras beslut, till efterrättelse hvad för kommunalstämma stadgadt är.

§ 35.

Om val af nämndemän är särskildt stadgadt.

§ 36.

Förslag till afskaffande af kommunalfullmäktigskap må ej väckas förr, än fem år efter dess införande förflutit.

Om den röstöfvervikt, som till beslut i ty fall erfordras, stadgas i § 21; och skall beslutet hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande anmälas.

§ 42.

I afseende på villkoren i öfrigt för valbarhet till ledamot eller suppleant äfvensom angående rättighet att uppdraget sig afsäga gäller hvad i § 13 om ordförande i kommunalstämma stadgadt är.

Beträffande de ordinarie ledamöternas tjänstgöringstid och afgang, gäller hvad i § 30 är stadgadt i afseende å de särskildt utsedde kommunalfullmäktige.

Suppleanterna omväljas till hela antalet hvartannat år.

§ 58.

De i nästföregående § omförmälda bidrag skola såsom kommunalutskylder af en hvar skattskyldig utgöras i förhållande till hans inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla ett hundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

§ 59.

Beträffande fastighet, för hvilken bevillning ej erlægges, påföras kommunalutskylder endast för jordbruksfastighet samt för kronopark, som bildats antingen af mark, inköpt åt kronan efter 1874 års början, eller af staten tillhörig jordbruksdomän eller del af sådan.

Inkomst af arrende af sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlægges, skall ej tagas i beräkning vid debitering af kommunalutskylderna.

I fråga om löntagare, som tillika innehar boställe, skall inkomst af bostället, för hvilket enligt ofvan stadgade grunder kommunalutskylder utgöras, icke vid dessa utskylders påförande inräknas i lönen.

§ 60.

Där i lag eller allmän författning stadgad är, att kommunalutskyld endast från vissa af de i § 57 omförmälda beskattningsföremål skall utgå, eller att för deltagande i sådan utskyld andra grunder skola följas, eller att vissa från skattskyldighet till kommunen eljest befriade medlemmar skola till fyllande af särskilda behof bidraga, gäller till efterrättelse hvad sålunda förordnad är. I öfrigt äger kommunalstämma ej besluta afvikelse från de i §§ 57, 58 och 59 för kommunalutskylders utgörande stadgade grunder.

§ 61.

Då fråga om ny utskyld förekommer, skall grunden för dess uttaxering först bestämmas i enlighet med hvad i §§ 57, 58, 59 och 60 stadgas.

§ 64.

Debiterings- och uppbördslängden, uppgjord efter bifogade formulär litt. B., skall innehålla hänvisning till de beslut, på hvilka årets utdebitering sig grundar, samt upptaga: hvarje skattskyldig till namn och bostad; antalet af de hos honom mantalsskrifna personer; taxeringsvärdet å fast egendom, särskildt för i mantal satt jord, särskildt för jordbruksfastighet utan mantal och särskildt för annan fastighet; beräknade inkomsten af hvarje särskildt slag af fastighet samt af kapital och arbete; äfvensom beloppet af den skattskyldige i förhållande till sådan inkomst eller efter annan grund påförda kommunalutskylder.

Till bestyrkande af uppbörden skall längden slutligen innehålla särskilda kolumner för anteckning om inbetalningar, restantier och afkortningar.

§ 65.

Såväl debiterings- och uppbördslängden, som den i § 14 omförmälda röstlängd, skall tillställas kommunalstämmans ordförande, hvilken genom kungörelse, som i församlingens kyrka från predikstolen uppläses, gifver tillkänna, att längderna på lämplig ort, som uttryckligen bör utsättas, hållas dem af kommunens till utskylder förpliktade medlemmar, hvilka det önska, för granskning tillgängliga under fjorton dagar, räknade från dagen för kungörelsens afkunnande; börande efter förloppet af dessa fjorton dagar kommunalstämman hållas, och å densamma längderna till justering företagas, samt en hvar skattskyldig tillfälle lämnas att mot dem göra de anmärkningar, till hvilka han funnit fog.

Denna stämman skall ovillkorligen inom utgången af december månad sammanträda.

§ 69.

Den bland kommunens till utskyld förpliktade medlemmar, som vid den kommunalstämman, där debiterings- och uppbördslängden till allmän och slutlig granskning företages, försummat att mot längden, i hvad den honom rör, framställa anmärkning, må ej vidare däröfver klagan föra. Har han anmärkning framställt, men den ej godkänd blifvit, äger han besvär däremot anföra i den ordning § 75 stadgar, men är icke dess mindre pliktig att det honom påförda utskyldsbeloppet vid uppbördsstämman erlägga, mot honom förbehållen rätt att få det åter, därest hans besvär godkännas.

VI. Om underställning och besvär.

§ 73.

För att vinna bindande kraft skola kommunalstämmans beslut underställas Kungl. Maj:ts nådiga pröfning och fastställelse, då besluten angå:

a) försäljning, pantförskrifning eller utbyte af någon sådan kommunen tillhörig fastighet, som, för något dess gemensamma nytta afseende ändamål, genom gåfva eller testamente kommunen tillfallit, äfvensom öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter, kommunen till sådan fastighet äger; och

b) upptagande af lån, ställdt på längre återbetalningstid än två år.

Kungl. Maj:ts nådiga pröfning skola ock underställas de af kommunalstämman antagna förslag till nya eller förhöjda afgifter å den allmänna rörelsen, såsom väg-, bro- och färjpenningar med mera.

Beslut eller förslag, som bör Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställas, skall insändas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, hvilken det åligger att handlingarna, jämte eget utlåtande, till Kungl. Maj:t öfverlämna.

§ 79.

Köping må kunna utgöra en kommun för sig eller ock gemensamt med den socken, inom hvars område köpingen är belägen; och skall i hvardera fallet denna förordning tjäna till efterrättelse.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910; och skall hvad särskilda författningar och förordnanden innehålla mot lagen stridande vid samma tid upphöra att gälla.

Det åligger kommunalnämnden att, sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen år 1909 blifvit af pröfningsnämnden granskad, ofördröjligen i enlighet med bestämmelserna i denna lag upprätta och till kommunalstämmans ordförande aflämna röstlängd att under år 1910 lända till efterrättelse, intill dess ny röstlängd varder i föreskrifven ordning upprättad.

Formulär litt. A.

Röstlängd för

Nummer i debiterings- och uppbörds-längden.	Den röstberättigades	
	namn och yrke eller titel.	bostad.
1	Karlfelt, N., Major	Glittringe
2	Sven Persson, arrendator	Lugnås
3	Anders Svensson, hemmansägare	Berga
4	Petter Krantz, skomakare	Vantinge, under Berga
5	Berg, N., kronoarrendator	Mora kungsladugård
6	Utby aktiebolag	Utby
—	o. s. v. i den ordning, som i debiterings- och uppbördslängden är följd.	
—		
—		
—		
		Summa

N. N. den..... 19....

På kommunalnämndens vägnar:

N. N.
Ordförande.

Bilaga till förordningen om kommunalstyrelse på landet.

N. N. socken.

Beräknad inkomst af fastighet samt af kapital och arbete.		Antal röster		Anmärkingar
		på grund af den beräknade inkomsten.	efter annan grund (som i anmärkningskolumnen angifves).	
Kr.	ö.			
58,200	—	40	—	Röstar för 33 röster.
960	—	10	—	Konkurs.
1,380	—	11	—	
150	—	2	—	Oguldna kommunalutskylder.
1,800	—	12	—	
45,400	—	40	—	Röstar för 33 röster.
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	—	—	
—	—	330	—	$\frac{1}{10} = 33.$

Justerad å kommunalstämma den 19

N. N.
Stämmans ordförande.

Ånyo justerad å kommunalstämma den 19

N. N.
Stämmans ordförande.

Formulär litt. B.

Debiterings- och uppbördslängd å komm

Utskylder påföras: Enligt kommunalstämmans beslut den 20 oktober 19.
 ” kyrkostämmans ” ” 25 ” ”
 ” ” ” ” ” ”

Nr.	Den skattskyldiges		Fastigheter.	Antal mantals-skrifna personer.		Taxeringsvärde				
	namn och yrke eller titel.	bostad.		Man.	Kvinnor.	Å i mantal satt jord.		Å jordbruks-fastighet utan mantal.		Å annan fastighet.
						Kr.	öre	Kr.	öre	
1	Karlfelt, N., major	Glittringe.	Glittringe säteri 11 mtl. Yskvarn	41	33	800,000	—	—	—	44,
2	Sven Persson, arrendator	Lugnås.	Lugnås Nr 1, pastorsboställe. 1 mtl	6	7	16,000	—	—	—	—
3	Anders Svensson, hemmansägare	Berga.	Berga 1 mtl, Brunnby utjord	10	13	20,000	—	3,000	—	—
4	Petter Krantz, skomakare	Vantinge, under Berga.		1	1	—	—	—	—	1,
5	Berg, N., kronoarrendator	Mora kungsladugård.	Mora kungsladugård 1 mtl	7	5	30,000	—	—	—	—
6	Utby aktiebolag	Utby.	Utby Nr 1, 3 mtl. Utby ångsåg	—	—	90,000	—	—	—	200,
—	o. s. v.			—	—	—	—	—	—	—
—				—	—	—	—	—	—	—
—				—	—	—	—	—	—	—

N. N. den 2 december 19....

På kommunalnämndens vägnar:

N. N.

Ordförande.

Bilaga till förordningen om kommunalstyrelse på landet.

utskylder i N. N. socken för 19....

med 2 kronor per 100 kronors inkomst.

” 50 öre ” ” ” ” till kyrkan.

” 30 öre för man och 15 öre för kvinna till skolan.

Beräknad inkomst								U t s k y l d e r										Anteckningar om inbetalningar och restantier.			Afkörningar.			Anmärkingar.													
								påförda för den beräknade inkomsten					för personer														Summa.										
af i mantal satt jord å 6 0/0.		af jordbrüksfastighet utan mantal å 6 0/0.		af annan fastighet å 5 0/0.		af kapital och arbetsbesättningsbart belopp.		Summa.		till skolan å ... kr. ... öre för 100 kr.		till kyrkan å ... kr. ... öre för 100 kr.		till den borgerliga kommunen å ... kr. ... öre för 100 kr.		Summa.		kvinnor å ... öre.		män å ... öre.		Summa.		Bet.		R.		Konkurs.									
Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre		
48,000	—	—	—	2,200	—	8,000	—	58,200	—	1,164	—	291	—	—	—	12	30	4	95	1,472	25	Bet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
960	—	—	—	—	—	—	—	960	—	19	20	4	80	—	—	1	80	1	05	26	85	R.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,200	—	180	—	—	—	—	—	1,380	—	27	60	6	90	—	—	3	—	1	95	39	45	Bet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	50	—	100	—	150	—	3	—	—	75	—	—	—	—	30	—	4	20	R.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,800	—	—	—	—	—	—	—	1,800	—	36	—	9	—	—	—	2	10	—	75	47	85	Bet.	23	93	23	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5,400	—	—	—	10,000	—	30,000	—	45,400	—	908	—	227	—	—	—	—	—	—	—	1,135	—	Bet.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Att förestående debiterings- och uppbördslängd blifvit å kommunalstämma denna dag granskad och godkänd, betygas.

N. N. i sockenstugan den 21 december 19....

N. N.

Stämmans ordförande.

N. N.

N. N.

Formulär till debetsedel.

Bilaga till förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Debetsedel

å kommunalutskylder i N. N. socken för år 19.....

Fol..... N:r..... Karlfelt, N., major, Glittringe.

Debet.	Beräknad inkomst.		Utdebitering per 100 kr.			U t s k y l d e r									
			till den borgerliga kommunen.	till den kyrka och skola.	påförda för den beräknade inkomsten.				för personer				Summa.		
					till den borgerliga kommunen.	till kyrka och skola.	mån.		kvinnor.						
							Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre		Kr.	öre
För i mantal satt jord	48,000	—				960	—	240	—	—	—	—	—	—	—
> jordbruksfastighet utan mantal	—	—	2	—	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
> annan fastighet	2,200	—				44	—	11	—	—	—	—	—	—	—
> inkomst af kapital och arbete.....	8,000	—				160	—	40	—	—	—	—	—	—	—
> 41 mantalsskrifna män å 30 öre....	—	—				—	—	—	—	12	30	—	—	—	—
> 33 > kvinnor å 15 öre	—	—				—	—	—	—	—	—	4	95	—	—
Summa	58,200	—	—	—	—	1,164	—	291	—	12	30	4	95	1,472	25

På N. N. sockens kommunalnämnds vägnar:

N. N.

Lag

*angående ändring i vissa delar af förordningen om
kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862.*

Härigenom förordnas, att nedannämnda §§ i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7.

Mom. 1. Uti stad med öfver 3,000 invånare skall den staden i kommunala angelägenheter tillkommande beslutanderätt uppdragas åt stadsfullmäktige.

Mom. 2. I stad med 3,000 invånare eller därunder må det på de vid allmän rådstuga röstberättigade ankomma, huruvida de vilja åt stadsfullmäktige sin beslutanderätt öfverlåta.

Är sådant beslut fattadt, må förslag om dess upphäfvande icke väckas förr än fem år därefter.

Om den röstöfvervikt, som till beslut i omförmälda frågor erfordras, stadgas i § 18. Dyligt beslut skall hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande ofördröjligen anmälas.

II.

Om allmänna rådstugan.

§ 8.

Vid allmän rådstuga utöfva stadens samtliga röstberättigade invånare kommunens beslutanderätt.

I stad, där stadsfullmäktige äro tillsatta, inskränkes allmänna rådstugans befattning till val af stadsfullmäktige och beslut om den i § 7 mom. 2 andra stycket omförmälda fråga.

I stad, där stadsfullmäktige icke finnas, tillkommer allmänna rådstugan beslutanderätten i stadens alla gemensamma angelägenheter.
Om val af landstingsmän är särskildt stadgadt.

§ 9.

En hvar välfrejdad svensk undersåte, som är medlem af en stadskommun samt enligt § 57 förbunden att erlägga skatt till kommunen och icke häftar för oguldna stadsutskylder, är, med iakttagande af de närmare bestämmelser, som § 10 innehåller, berättigad att vid allmän rådstuga deltaga i öfverläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, hvilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser af stadens medlemmar förbehållna.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 10.

För omyndig röstar vid allmän rådstuga förmyndaren eller, där flera äro förmyndare, den som dessa bland sig utse.

Ej må för samfälld egendom mer än en person talan vid allmän rådstuga föra. För bolag må bolaget eller dess styrelse och för oskiftadt bo delägarne i boet ombud utse.

För näring eller rörelse, som under borgenärens förvaltning står, äfvensom i enahanda fall för fast egendom, må ej röstas.

§ 11.

Röstvärdet beräknas för en hvar röstägande i förhållande till den sammanlagda inkomst, för hvilken han enligt § 57 är pliktig erlägga stadsutskylder, sålunda att honom tillägges:

för dylik inkomst till och med två tusen kronor en röst för hvarje påbörjad belopp af ett hundra kronor;

för inkomst, som är högre än två tusen kronor, tjuguen röster samt därutöfver en röst för hvarje påbörjad belopp af fem hundra kronor, hvarmed inkomsten öfverstiger två tusen fem hundra kronor, så att inkomst öfver två tusen fem hundra kronor, men ej öfver tre tusen kronor, medför tjugutvå röster, och så vidare;

dock må ej någon utöfva rösträtt för mer än fyratio röster.

§ 12.

Röstägande är berättigad att sin talan och rösträtt å allmän rådstuga på annan röstägande öfverlåta; dock må ingen på grund af fullmakt föra talan eller utöfva rösträtt för mer än en röstberättigad.

Fullmakten skall vara antingen skrifven och underskrifven af utställaren samt med dennes sigill försedd, eller ock af honom underskrifven och med två vittnens underskrift bestyrkt.

§ 13.

Sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen blifvit af pröfningsnämnden granskad, skall magistraten med ledning däraf och på grund af bestämmelserna i §§ 11 och 57 upprätta en längd öfver stadens röstägande medlemmar jämte det på enhvar af dem belöpande rösttal. Förrän denna röstlängd tillämpas, skall den för hvarje gång vara minst åtta dagar å kungjordt ställe till granskning framlagd.

Innan något ärende till behandling vid allmänna rådstugan företages, skall ordföranden framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Magistraten meddelar öfver framställd anmärkning genast sitt beslut och inför i längden den rättelse, som däraf föranledes. Anmärkning, som mot längden göres efter det ärendenas behandling vidtagit, må ej komma under pröfning.

Missnöje med magistratens beslut öfver anmärkning mot röstlängden må anföras i den ordning § 76 stadgar; dock utan återverkan på hvad redan beslutadt blifvit, såvida ej fråga är om val. Ej må, till bestyrkande af gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning inför magistraten företedda.

§ 14.

Mom. 1. Allmän rådstuga hålles inför magistraten å rådhuset, och skola dess förhandlingar vara offentliga.

Mom. 2. Allmän rådstuga skall hållas i stad, där stadsfullmäktige finnas, uti december månad de år, då fullmäktige böra väljas; men i stad, där stadsfullmäktige icke finnas, hvarje år uti maj månad, för att besluta i anledning af berättelsen om föregående årets räkenskaper och förvaltning; samt uti december för bestämmande af stadens utgifts- och inkomststat

enligt § 61 och för anställande af val till de befattningar inom kommunen, hvilka vid årets slut blifva lediga, äfvensom för val af revisorer.

Den, hvilken såsom ledamot af drätselkammare eller eljest är redovisningsskyldig till kommunen, må icke väljas till revisor af förvaltning, för hvilken han har att redovisa, ej heller deltaga i val af revisor af sådan förvaltning eller i beslut i anledning af revisorerernas granskning af sagda förvaltning.

Mom. 3. Allmän rådstuga hålles ock, när Kungl. Maj:ts befallningshafvande därom förordnar, eller magistraten anser sådant nödigt.

§ 15.

Kallelse till allmän rådstuga skall af magistraten utfärdas samt kungöras minst fjorton dagar förut genom offentligt anslag. Utgifves tidning i staden, bör kallelsen ock där införas. Kallelsen skall innehålla förteckning på de ärenden, som vid sammanträdet skola till öfverläggning förekomma, äfvensom underrättelse om tid och ställe för röstlängdens framläggande till granskning samt huru rättelse däri, enligt hvad i § 13 sägs, må sökas.

För ärende, som fordrar så skyndsam handläggning, att kallelse icke medhinnes så tidigt som nu är föreskrifvet, må allmän rådstuga kunna hållas efter kortare kallelsetid, men icke förr än dagen efter den, då kallelsen kungjordes, hvilket i sådana fall må ske genom offentligt anslag och på annat lämpligt sätt, som vid allmän rådstuga på förhand blifvit bestämdt. Vid sålunda utlyst allmän rådstuga skall den röstlängd, som senast varit till granskning framlagd, efter verkställd justering lända till efterrättelse. Beslut om utgift eller erläggande af bidrag därtill må ej å sådan rådstuga fattas.

§ 16.

Ej må ärende å allmän rådstuga till behandling företagas förr, än det blifvit af magistraten förberedt.

§ 17.

Kan ärende, som vid allmän rådstuga handlägges, å den utsatta dagen icke till slut bringas, bestämmer magistraten, innan sammankomsten upplöses, dag för rådstugans fortsättning.

Särskild kungörelse härom erfordras ej.

§ 18.

Mom. 1. För hvarje fråga, som till behandling förekommer, skall ordföranden, sedan öfverläggningen är slutad, framställa proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Askas omröstning, verkställes den öppet och efter upprop. Där ej, jämlikt mom. 2, annan röstöfvervikt erfordras, bestämmes utgången genom enkel pluralitet af de afgifna rösterna enligt den vid omröstningen följda röstgrund. Falla rösterna lika för olika meningar, gäller den mening, hvilken de flesta röstande efter hufvudtalet bifallit. Finnas äfven efter sådan beräkning rösterna lika delade, är den mening beslut, som ordföranden biträder.

Mom. 2. Till beslut erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, då beslutet afser:

a) afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet, eller inköp af sådan egendom, där ej inköpet afser genomförande af faställd stadsplan eller tomtindelning;

b) beviljande af anslag till nya ändamål eller behof;

c) beviljande af anslag, hvartill medel skola anskaffas genom upplåning;

d) upptagande eller förnyande af lån eller förlängning af tiden för erhållet låns återbetalande, eller ingående af borgen;

e) förändring, jämlikt § 7, i sättet för utöfvande af den staden i kommunala angelägenheter tillkommande beslutanderätt.

Mom. 3. Beslut om beviljande af anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå af tillgängliga medel eller erforderligt belopp uttaxeras eller upplåning därpå ske.

§ 19.

Val skall, där så äskas, förrättas med slutna sedlar. Mellan lika rösttal skiljer lotten.

§ 20.

Innan allmän rådstuga upplöses, gifver magistraten tillkänna, å hvilken dag det därvid förda protokoll kommer att inför magistraten offentligen justeras. Annan kallelse att protokollets justering öfvervara erfordras ej.

Den, som i afgörande af ett vid allmän rådstuga handlagdt ärende deltagit, kan genast eller sist vid justeringen af protokollet reservation emot det fattade beslutet afgifva.

III.

Om stadsfullmäktige.

§ 21.

Stadsfullmäktiges antal bestämes i förhållande till folkmängden sålunda, att:

stad med 2,000 invånare eller därunder utser	20
» » öfver 2,000 till och med 5,000 invånare	21—25
» » » 5,000 » » » 10,000 »	26—30
» » » 10,000 » » » 20,000 »	31—40
» » » 20,000 » » » 40,000 »	41—50
» » » 40,000 invånare	51—60

Stadens vid allmän rådstuga röstberättigade invånare bestämma, inom nu stadgad begränsning, det antal stadsfullmäktige, som bör för staden utses.

§ 22.

För val af stadsfullmäktige skall stad med mer än 10,000 invånare indelas i valkretsar.

Vid valkretsindelningen iakttages, att hvarje krets kommer att utse minst tio, högst tjugufem stadsfullmäktige efter den beräkningsgrund, att i allmänhet en stadsfullmäktig utses för hvarje tal, motsvarande det som erhålles, då stadens mantalsskrifna folkmängd delas med antalet fullmäktige för hela staden; att hvarje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; samt att antalet fullmäktige för hela staden varder, i den mån utan olägenhet kan ske, lika fördeladt på de särskilda valkretsarna.

Indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för hvarje valkrets bestämes, efter därom af magistraten uppgjort förslag, af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmän rådstuga.

Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

§ 23.

Stadsfullmäktige väljas ibland kommunens röstberättigade medlemmar enligt den röstgrund, som i denna förordning är stadgad. Där valen ske samfällt, verkställas de vid allmän rådstuga. Är staden indelad i valkretsar, verkställas valen å dagar, som magistraten särskildt för hvarje valkrets utsätter, samt enligt ordning i öfrigt, som magistraten äger bestämma.

§ 24.

Valet sker med slutna sedlar.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp af valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst två utöfver det antal stadsfullmäktige valet afser. Af namnen anses så många, från början räknadt, som motsvara antalet fullmäktige, afse själfva fullmäktigvalet och de öfriga allenast val af efterträdare åt afgangens fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje afskilts ett mindre antal namn, från början räknadt, anses dock allenast de sålunda afskilda främsta namnen afse själfva fullmäktigvalet.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i afseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, hvem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ofvan är medgifvet, anses de sista öfvertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal fullmäktige valet afser, vare ändock giltig.

§ 25.

För rösternas sammanräknande skola valsedlarna ordnas i grupper.

Valsedlar utan partibeteckning utgöra tillsammans en grupp (den fria gruppen). Valsedlar med partibeteckning ordnas så, att sedlar med samma beteckning bilda en grupp (partigrupp).

Inom hvarje grupp skall, till den utsträckning som för utseendet af stadgadt antal fullmäktige är nödig, genom särskilda sammanräkningar bestämmas ordning mellan de namn å gruppens valsedlar, hvilka, enligt hvad i § 24 sägs, afse själfva fullmäktigvalet.

Härvid iakttages i fråga om den fria gruppen:

1:o) Vid första sammanräkningen gäller hvarje valsedel med hela det röstvärde, som finnes å sedeln antecknadt. Det namn, som fått högsta rösttalet, blifver det första i ordningen.

2:o) Vid hvarje följande sammanräkning gäller valsedel, hvars röstvärde icke tillgodoräknats något namn, som erhållit rum i ordningen, med hela sitt röstvärde. Annan valsedel gäller med hälften af sitt röstvärde, där ett af de namn, hvilka röstvärdet tillgodoräknats, erhållit rum i ordningen; med en tredjedel af röstvärdet, där två af namnen uppförts i ordningen; med en fjärdedel, där tre af namnen uppförts i ordningen; och så vidare efter samma grund. För hvarje gång kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta rösttalet.

I fråga om partigrupp iakttages:

1:o) Upptaga valsedlar, hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än hälften af alla till gruppen hörande valsedlars hela sammanlagda röstvärde (gruppens rösttal), samma första namn, blifver detta namn det första i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än två tredjedelar af gruppens rösttal, jämväl samma andra namn, blifver detta namn det andra i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första och samma andra namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än tre fjärdedelar af gruppens rösttal, jämväl samma tredje namn, blifver detta namn det tredje i ordningen; och så vidare efter samma grunder.

2:o) I den mån ordningen inom gruppen icke kan genom sammanräkningar enligt nyss angifna grunder bestämmas, skall hvad här ofvan är i fråga om den fria gruppen stadgadt äga motsvarande tillämpning.

§ 26.

De platser, som äro att besätta, fördelas mellan de olika grupperna sålunda, att platserna, en efter annan, tilldelas den grupp, hvilken för hvarje gång uppvisar det största af nedan angifna jämförelsetal. Plats, som blifvit en grupp tilldelad, besättes genast så, att gruppens första plats tillerkännes den, hvars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra plats den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje plats den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund, ändå att den, som är berättigad till platsen, redan fått sig tillerkänd plats från en eller flera andra grupper.

För den fria gruppen är jämförelsetalet det högsta rösttalet vid den enligt § 25 företagna första sammanräkningen inom gruppen, så

länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad; därefter högsta rösttalet vid andra sammanräkningen, så länge gruppen erhållit allenast en plats; och så vidare i fortsatt följd.

För partigrupp är jämförelsetalet lika med gruppens rösttal, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad. Därefter beräknas jämförelsetalet för hvarje gång så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet af de gruppen tilldelade platser, ökad med 1. Har samma person erhållit platser från två grupper (partigrupper eller partigrupp och den fria gruppen), skall dock, vid beräkning af det antal platser som utdelats, hvardera platsen anses blott såsom en half plats; har någon erhållit platser från tre grupper, anses hvarje sådan plats såsom en tredjedels plats; och så vidare efter samma grund.

Har en grupp redan fått sig tilldelad plats så många gånger, som motsvarar antalet af de namn å gruppens valsedlar, hvilka enligt hvad i § 24 sägs, afse själfva fullmäktigvalet, varde den från vidare jämförelse utesluten.

§ 27.

Mellan lika rösttal eller jämförelsetal skall, där så erfordras, skiljas genom lottning.

Vid affattande af protokoll öfver stadsfullmäktigval bör till ledning tjäna formulär, som af Kungl. Maj:t fastställles.

De afgifna valsedlarna skola af valets förrättare inläggas under försegling och förvaras intill utgången af den tid, för hvilken valet gäller.

§ 28.

Mom. 1. Hafva vid valet stadsfullmäktige icke blifvit till föreskrifvet antal utsedda, anställles ofördrojligen nytt val för besättande af den eller de återstående platserna.

Mom. 2. Afgår stadsfullmäktig före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall, på fullmäktiges anmälan, magistraten vid offentlig, minst åtta dagar förut kungjord förrättning företaga ny röstsammanräkning inom den grupp, för hvilken den afgångne blifvit vald. Blef den afgångne vald för flera grupper, skall sammanräkningen ske inom den grupp, från hvilken plats först tilldelats honom.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, hvilkas röstvärden tillgodoräknats den afgångne. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas alla förut ej valda, hvilkas namn förekomma å sedeln.

Den, som erhållit högsta rösttalet, inträde såsom ledamot i den afgangnes ställe under återstoden af den för honom bestämda tjänstgöringstid. Mellan lika rösttal skiljer lotten.

Efter sammanräkningens avslutande skola valsedlarna åter inläggas under försegling.

Mom. 3. Finnes i fall, som i mom. 2 afses, å där omförmälda valsedlar icke namn å någon, som kan inträda såsom ledamot i den afgangnes ställe, skall platsen stå obesatt intill utgången af den tid, för hvilken den afgangne blifvit vald.

§ 29.

Mom. 1. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöfva uppdrag, hvarom nu är fråga.

Mom. 2. Nedannämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara stadsfullmäktige, nämligen landshöfding, landssekreterare, landskamrerare, magistratspersoner, tjänstemän och betjante vid magistraten, allmän åklagare, äfvensom de tjänstemän och betjante, hvilka äro vid stadens drätsel eller andra dess förvaltande verk anställda och för sin befattning redo skyldiga.

§ 30.

Den, som blifvit till stadsfullmäktig vald, må kunna uppdraget sig afsäga, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är ämbets- eller tjänsteman och af sin befattning hindras att uppdraget fullgöra; om han, efter de fyra sistförflutna årens tjänstgöring såsom stadsfullmäktig, är i ordning att därifrån afgå; om han uppnått

sextio års ålder, eller eljest uppgifver förhinder, som af flertalet bland öfriga fullmäktige godkännes.

Väljes kvinna till stadsfullmäktig, äger hon när som helst afsäga sig uppdraget.

§ 31.

Mom. 1. Stadsfullmäktige väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett.

Mom. 2. I stad, där val sker första gången, skall halfva antalet fullmäktige eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utses för allenast två år; och böra dessa fullmäktige och de, som skola i fyra år kvarstå, utses genom särskilda val.

Särskildt val af fullmäktige för kortare tid än fyra år må ock, efter magistratens förordnande, ske, där sådant i anledning af fattadt beslut om ökning af antalet fullmäktige eller eljest varder nödigt, på det att hälften af hela antalet fullmäktige för staden eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast öfver eller under hälften, må kunna utses hvartannat år.

Mom. 3. Är stad indelad i valkretsar, skola af det antal fullmäktige, som bör för hela staden på en gång och för samma tid väljas, så många utses i hvarje valkrets, som, efter förhållandet mellan hela antalet fullmäktige för staden och hela antalet fullmäktige för valkretsen, därå belöpa; och äger magistraten enligt nu angifven grund bestämma, huru många fullmäktige skola i hvarje valkrets genom ett val utses.

§ 33.

Ordinarie sammanträden skola af stadsfullmäktige årligen hållas å de tider och för de ändamål, som i § 14 mom. 2 äro bestämda för allmän rådstuga i stad, där stadsfullmäktige icke finnas; och gälle i fråga om valbarhet till revisor samt om rätt att deltaga i val af revisor eller i beslut i anledning af revisorerernas granskning af förvaltning hvad i samma mom. är stadgadt.

§ 41.

För hvarje fråga, som till behandling förekommit, skall ordföranden, sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställa proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, skall den verkställas öppet, utom vid val, då den bör ske med slutna sedlar. Rösterna aflämnas efter upprop; och äger hvarje stadsfullmäktig en röst.

Till beslut i de uti § 18 mom. 2 a), b), c) och d) angifna fall erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster.

I öfriga frågor bestämmes utgången genom enkel röstpluralitet. Utfalla vid öppen omröstning rösterna lika å bägge sidor, gäller den mening, som ordföranden biträder. Genom lottning bestämmes företrädet emellan dem, som vid val erhålla lika antal röster.

Hvad i § 18 mom. 3 är för allmänna rådstugan stadgadt skall äga motsvarande tillämpning i afseende å stadsfullmäktige.

§ 56.

Ledamöterna i drätselkammaren utses, ibland kommunens röstberättigade medlemmar, af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmänna rådstugan.

§ 57.

Medlem af en stadskommun är i allmänhet skyldig att till de utgifter, som för kommunens gemensamma behof böra enligt § 5 mom. 3. uttaxeras, lämna bidrag i förhållande till sin inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla ett hundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas. För sådan fastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, skola stadsutskylder ej påföras.

Enahanda skyldighet att till kommunens gemensamma utgifter bidraga, som ofvan är stadgad, åligger jämväl bolag.

Personliga tjänstbarheter, hvilka inom en stad utgjorts efter förut antagna grunder, må fortfarande, till dess annorlunda varder förordnad, efter samma grunder utgöras.

§ 64.

Debiterings- och uppbördslängden skall upptaga: hvarje skattskyldig till namn och bostad; taxeringsvärdet å fast egendom, särskildt för jord-

bruksfastighet och särskildt för annan fastighet; beräknade inkomsten af hvarje särskildt slag af fastighet samt af kapital och arbete; äfvensom beloppet af den skattskyldige i förhållande till sådan inkomst eller efter annan grund påförda stadsutskylder; och bör längden i öfrigt vara inrättad i enlighet med de föreskrifter, som magistraten meddelar.

Till bestyrkande af uppbörden, skall längden innehålla särskilda kolumner för anteckning om inbetalningar, restantier och afkortningar.

§ 72.

Revisionsberättelsen afgifves till magistraten, som öfver framställda anmärkningar infordrar vederbörandes förklaringar så tidigt, att de, jämte revisionsberättelsen, må kunna framläggas till granskning hos stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, å allmänna rådstugan vid det sammanträde, som under loppet af maj månad hålles.

§ 76.

Medlem af stadskommun, som åt allmänna rådstugans eller stadsfullmäktiges beslut uti stadens gemensamma angelägenheter ej nöjes, äger rätt att, där han tilltror sig kunna visa, att beslutet kränker hans enskilda rätt eller eljest hvilat på orättvis grund, eller att det icke i laga ordning tillkommit, eller att det står i strid med allmän lag eller författning eller annorledes öfverskrider deras befogenhet, som beslutet fattat, däruti rättelse söka genom besvär, hvilka, jämte det öfverklagade beslutet, böra till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifvas inom tjugu dagar efter det klaganden af beslutet erhöill del, dagen då sådant skedde likväl oräknad; och åligger det klaganden därjämte, så väl att vid besvären foga bevis om dagen då beslutet delgafs, som ock att, inom fjorton dagar efter det tiden för besvärens inlämnande utgått, till magistraten ingifva diarioutdrag däröfver, att han sig besvärat.

Försummar klaganden något af hvad sålunda är vordet föreskrifvet, må beslutet kunna gå i verkställighet.

Klaganden skall anses hafva af beslutet erhållit del den dag, då det i öfverensstämmelse med §§ 20 eller 42 offentliggjordes.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910; dock åligger det magistraten att, sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen år 1909 blifvit af pröfningsnämnden granskad, ofördröjligen i enlighet med bestämmelserna i denna lag upprätta röstlängd att under år 1910 lända till efterrättelse, intill dess ny röstlängd varder i föreskrifven ordning upprättad.

Där stadsfullmäktig, som är vald med tillämpning af de före år 1910 gällande stadganden, afgår före utgången af den för honom bestämda tjänstgöringstid, skall fyllnadsval anställas i hittills stadgad ordning.

Lag

*angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse
i Stockholm den 23 maj 1862.*

Häri genom förordnas, att nedannämnda §§ i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 2.

Mom. 1. Medlem af kommunen är en hvar, som där är mantalskrifven, äfvensom hvar och en, hvilken, utan att vara i kommunen mantalsskrifven, därstädes äger fast egendom eller är för inkomst af kapital eller arbete till allmän bevillning uppförd.

Mom. 2. I såväl de kommunala rättigheter, hvilka hittills uteslutande tillkommit stadens borgare, som de särskilda skyldigheter af nämnda art, hvilka borgare uteslutande ålegat, äga hädanefter, med de inskränkningar allenast, hvarom här nedan förmäles, alla medlemmar af kommunen att taga del, såvida icke samma rättigheter och skyldigheter äro genom rikets grundlagar borgerskapet särskildt förbehållna.

§ 3.

Hvad staden samfällt tillhör i fastighet, rörligt kapital eller inkomstgifvande rättighet, äfvensom medel, hvilka staten kan hafva åt staden beviljat, skall, där ej annorlunda stadgadt är, anses såsom tillgång till betäckande af stadens gemensamma utgifter och förvaltas på sätt här nedan sägs.

Den egendom, som särskildt tillhör det burskapsägande borgerskapet eller någon annan viss klass af stadens medlemmar, skall, till dess annorlunda varder förordnad, förvaltas och användas i enlighet med de föreskrifter, hvilka härutinnan gällande äro.

Till bestridande af utgifter, som utöfver de i första stycket af denna § omförmälda tillgångar kunna till stadens allmänna gagn eller särskilda dess behof erfordras, äro, efter därom i laga ordning fattadt beslut, kommunens medlemmar underkastade beskattning, i enlighet med de grunder, som i denna förordning bestämmas.

§ 4.

Kommunens beslutanderätt utöfvas genom därtill bland kommunens röstberättigade medlemmar valda deputerade, som benämnas stadsfullmäktige och äro till antalet ett hundra. Ej må stadsfullmäktige med verkställighetsåtgärder af något slag eller med förvaltning af penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning samfällt och omedelbart sig befatta.

Verkställighet och förvaltning tillkomma de särskilda nämnder, afdelningar eller personer, som stadsfullmäktige för sådant ändamål utse, och hvilka hvar inom sitt område äro för omförmälda göromål ansvariga.

Dessa nämnder och afdelningar, åt hvilka vården om kommunens gemensamma angelägenheter närmast anförtrord är, hafva ock därför främsta åliggandet att verka till kommunens gagn och tillse, att de allmänna behofven varda fyllda i den mån tillgångar därtill finnas eller kunna beredas.

Öfverståhållaren tillkommer att med uppmärksamhet följa verkställigheten af stadsfullmäktiges beslut och förvaltningen af kommunens gemensamma angelägenheter.

§ 5.

Mom. 1. För val af stadsfullmäktige indelas staden med dess område i valkretsar.

Vid valkretsindelningen iakttages, att hvarje krets kommer att efter folkmängden utse minst femton, högst tjugufem stadsfullmäktige enligt den beräkningsgrund, att i allmänhet en stadsfullmäktig utses för hvarje tal, motsvarande en hundradel af stadens mantalsskrifna folkmängd; att området för hvarje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; att territoriell församling, där så ske kan, lämnas odelad men icke i något fall delas på flera än två kretsar; samt att antalet fullmäktige för hela staden varder, i den mån utan olägenhet kan ske, lika fördeladt på de särskilda valkretsarna.

Indelningen i valkretsar jämte antalet fullmäktige för hvarje valkrets bestämmes af stadsfullmäktige, efter därom af magistraten uppgjort förslag.

Mom. 2. Sedan taxeringslängden för årets allmänna bevillning blifvit af pröfningsnämnden granskad, låter magistraten med ledning däraf upprätta särskild röstlängd för hvarje valkrets och hålla dessa röstlängder å kungjordt ställe minst åtta dagar för de röstägande tillgängliga.

Magistraten sammanträder därefter å tid, som likaledes kungöres, för pröfning af de anmärkningar, hvilka en hvar, som anser sig därtill befogad, har att vid detta sammanträde emot röstlängd framställa och styrka. Anmärkning, som senare mot röstlängd göres, må ej komma under pröfning. De rättelser, till hvilka laga skäl förefinnas, varda genast i röstlängden införda och för de närvarande tillkännagifna; äfvensom, då någon, hvilken yrkat att blifva i röstlängden upptagen eller få högre rösttal sig tillagdt, ej anses hafva befogenheten af sitt anspråk styrkt, detsamma genom afsagdt beslut ogillas.

Öfver anmärkning, som rör någon vid sammanträdet frånvarandes rätt, meddelar magistraten beslut å valdagen, sedan tillfälle för den, emot hvilken anmärkningen gjord är, blifvit lämnadt att densamma bemöta, och för sådant ändamål en kort uppgift om anmärkningens beskaffenhet varit minst två dagar förut i magistratens förmak anslagen.

Missnöje emot beslut, som af magistraten sålunda meddelas, må fullföljas i den ordning § 49 stadgar, dock utan att valet däraf uppehålles. Ej må, till bestyrkande af gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning inför magistraten företedda.

§ 6.

Mom. 1. Kallelse till valförrättningen utfärdas af magistraten samt kungöres för hvarje valkrets minst åtta dagar förut genom offentligt anslag å rådhuset, pålysning från predikstolarna i de församlingar, som till valkretsen höra, samt kallelsens införande i den tidning, hvaruti öfverståthållareämbetets kungörelser vanligen intagas.

Mom. 2. Valet af stadsfullmäktige verkställles af de valberättigade inför magistraten i mars månad hvarje år å dagar, hvilka magistraten särskildt för hvarje valkrets utsätter, samt enligt ordning i öfrigt, som magistraten äger bestämma.

En hvar valberättigad anses tillhöra den valkrets, där han är mantalsskrifven, och må ej inom annan valkrets rösträtt utöfva.

Medlem af kommunen, som icke är inom densamma mantalsskrifven, tillhör den valkrets, inom hvilken han äger fast egendom eller är för inkomst af kapital eller arbete till allmän bevilning uppförd. Äger han inom flera valkretsar fast egendom, eller är han inom flera valkretsar skyldig att erlägga bevilning för sådan inkomst, må vid mantalsskrifningen af honom själf bestämmas, hvilken ibland dessa han för sin person önskar tillhöra.

Valbarhet är ej inskränkt inom valkrets.

Ordningen för valkretsarnas sammankallande ombytes dem emellan årligen, så att hvarje valkrets får i sin tur börja valet.

§ 7.

En hvar välfrejdad svensk undersåte, som är medlem af kommunen samt enligt § 40 förbunden att till densamma erlägga skatt och icke häftar för oguldna stadsutskylder, är med iakttagande af de närmare bestämmelser och inskränkningar, som § 8 mom. 1 innehåller, berättigad att i val af stadsfullmäktige deltaga.

Enahanda rättighet tillkommer bolag.

§ 8.

Mom. 1. För omyndig röstar förmyndaren eller, där flera äro förmyndare, den, som dessa bland sig utse.

Ej må för samfällid egendom mer än en person rösträtt vid valet utöfva. För bolag må bolaget eller dess styrelse och för oskiftadt bo delägarne i detsamma ombud utse.

För näring eller rörelse, som under borgenärers förvaltning står, äfvensom i enahanda fall för fast egendom må ej röstas.

Mom. 2. Röstägande är berättigad att sin rösträtt på annan röstägande öfverlåta; dock må ingen på grund af fullmakt denna rätt utöfva för mer än en röstberättigad.

Fullmakten skall vara antingen skrifven och underskrifven af utställaren samt med dennes sigill försedd eller ock af honom underskrifven och med två vittnens underskrift bestyrkt.

§ 9.

Röstvärdet skall för en hvar till deltagande i valet berättigad medlem af kommunen beräknas i förhållande till den sammanlagda inkomst,

för hvilken han enligt § 40 är pliktig erlægga stadsutskylder, sålunda att honom tillägges:

för dylik inkomst till och med två tusen kronor en röst för hvarje påbörjad belopp af ett hundra kronor;

för inkomst, som är högre än två tusen kronor, tjuguen röster samt därutöver en röst för hvarje påbörjad belopp af fem hundra kronor, hvarmed inkomsten öfverstiger två tusen fem hundra kronor, så att inkomst öfver två tusen fem hundra kronor, men ej öfver tre tusen kronor, medför tjugutvå röster, och så vidare;

dock må ej någon utöfva rösträtt för mer än fyratio röster.

§ 10.

Valet sker med slutna sedlar.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp af valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst två utöver det antal stadsfullmäktige valet afser. Af namnen anses så många, från början räknadt, som motsvara antalet fullmäktige, afse själfva fullmäktigvalet och de öfriga allenast val af efterträdare åt afgangens fullmäktig. Har å valsedeln medelst en linje afskilts ett mindre antal namn, från början räknadt, anses dock allenast de sålunda afskilda främsta namnen afse själfva fullmäktigvalet.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i afseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, hvem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ofvan är medgifvet, anses de sista öfvertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal fullmäktige valet afser, vare ändock giltig.

§ 11.

För rösternas sammanräknande skola valsedlarna ordnas i grupper. Valsedlar utan partibeteckning utgöra tillsammans en grupp (den fria gruppen). Valsedlar med partibeteckning ordnas så, att sedlar med samma beteckning bilda en grupp (partigrupp).

Inom hvarje grupp skall, till den utsträckning som för utseendet af stadgadt antal fullmäktige är nödig, genom särskilda sammanräk-

ningar bestämmas ordning mellan de namn å gruppens valsedlar, hvilka, enligt hvad i § 10 sägs, afse själfva fullmäktigvalet.

Härvid iakttages i fråga om den fria gruppen:

1:o) Vid första sammanräkningen gäller hvarje valsedel med hela det röstvärde, som finnes å sedeln antecknad. Det namn, som fått högsta rösttalet, blifver det första i ordningen.

2:o) Vid hvarje följande sammanräkning gäller valsedel, hvars röstvärde icke tillgodoräknats något namn, som erhållit rum i ordningen, med hela sitt röstvärde. Annan valsedel gäller med hälften af sitt röstvärde, där ett af de namn, hvilka röstvärdet tillgodoräknats, erhållit rum i ordningen; med en tredjedel af röstvärdet, där två af namnen uppförts i ordningen; med en fjärdedel, där tre af namnen uppförts i ordningen; och så vidare efter samma grund. För hvarje gång kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta rösttalet.

I fråga om partigrupp iakttages:

1:o) Upptaga valsedlar, hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än hälften af alla till gruppen hörande valsedlars hela sammanlagda röstvärde (gruppens rösttal), samma första namn, blifver detta namn det första i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än två tredjedelar af gruppens rösttal, jämväl samma andra namn, blifver detta namn det andra i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första och samma andra namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än tre fjärdedelar af gruppens rösttal, jämväl samma tredje namn, blifver detta namn det tredje i ordningen; och så vidare efter samma grunder.

2:o) I den mån ordningen inom gruppen icke kan genom sammanräkningar enligt nyss angifna grunder bestämmas, skall hvad här ofvan är i fråga om den fria gruppen stadgadt äga motsvarande tillämpning.

§ 12.

De platser, som äro att besätta, fördelas mellan de olika grupperna sålunda, att platserna, en efter annan, tilldelas den grupp, hvilken för hvarje gång uppvisar det största af nedan angifna jämförelsetal. Plats, som blifvit en grupp tilldelad, besättes genast så, att gruppens första plats tillerkännes den, hvars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra plats den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje plats den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund, ändå att den, som är berättigad till platsen, redan fått sig tillerkänd plats från en eller flera andra grupper.

För den fria gruppen är jämförelsetalet det högsta rösttalet vid den enligt § 11 företagna första sammanräkningen inom gruppen, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad; därefter högsta rösttalet vid andra sammanräkningen, så länge gruppen erhållit allenast en plats; och så vidare i fortsatt följd.

För partigrupp är jämförelsetalet lika med gruppens rösttal, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad. Därefter beräknas jämförelsetalet för hvarje gång så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet af de gruppen tilldelade platser, ökad med 1. Har samma person erhållit platser från två grupper (partigrupper eller partigrupp och den fria gruppen), skall dock, vid beräkning af det antal platser, som utdelats, hvardera platsen anses blott såsom en half plats; har någon erhållit platser från tre grupper, anses hvarje sådan plats såsom en tredjedels plats; och så vidare efter samma grund.

Har en grupp redan fått sig tilldelad plats så många gånger, som motsvarar antalet af de namn å gruppens valsedlar, hvilka, enligt hvad i § 10 sägs, afse själfva fullmäktigvalet, varde den från vidare jämförelse utesluten.

§ 13.

Mellan lika rösttal eller jämförelsetal skall, där så erfordras, skiljas genom lottning.

Vid affattande af protokoll öfver valet bör till ledning tjäna formulär, som af Kungl. Maj:t fastställas.

De afgifna valsedlarna skola af valets förrättare inläggas under försegling och förvaras intill utgången af den tid, för hvilken valet gäller.

§ 14.

Mom. 1. Hafva vid valet stadsfullmäktige icke blifvit till föreskrifvet antal utsedda, anställas ofördröjligen nytt val för besättande af den eller de återstående platserna.

Mom. 2. Afgår stadsfullmäktig före den bestämda tjänstgöringstidens utgång, skall, på fullmäktiges anmälan, magistraten vid offentlig, minst åtta dagar förut kungjord förrättning företaga ny röstsammanräkning inom den grupp, för hvilken den afgangne blifvit vald. Blef den afgangne vald för flera grupper, skall sammanräkningen ske inom den grupp, från hvilken plats först tilldelats honom.

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, hvilkas röstvärden tillgodoräknats den afgangne. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas alla förut ej valda, hvilkas namn förekomma å sedeln.

Den, som erhållit högsta rösttalet, inträde såsom ledamot i den afgangnes ställe under återstoden af den för honom bestämda tjänstgöringstid. Mellan lika rösttal skiljer lotten.

Efter sammanräkningens afslutande skola valsedlarna åter inläggas under försegling.

Mom. 3. Finnes i fall, som i mom. 2 afses, å där omförmälda valsedlar icke namn å någon, som kan inträda såsom ledamot i den afgangnes ställe, skall platsen stå obesatt intill utgången af den tid, för hvilken den afgangne blifvit vald.

§ 15.

Mom. 1. Stadsfullmäktig kan ej den vara, som icke uppnått tjugufem års ålder, ej heller:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöfva uppdrag, hvarom nu är fråga.

Mom. 2. Nedan nämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara stadsfullmäktige, nämligen öfverståthållaren, underståthållaren, polismästaren och stadens fiskaler äfvensom de tjänstemän och betjante, hvilka i och för sina befattningar äro inför stadsfullmäktige eller under dem ställda nämnder eller afdelningar redo skyldiga.

Vid stadsfullmäktiges sammanträden äger öfverståthållaren eller, där han är hindrad, underståthållaren att vara tillstädes och i öfverläggningarna men ej i besluten deltaga.

§ 16.

Den, som blifvit till fullmäktig vald, må kunna uppdraget sig afsäga, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är ämbets- eller tjänsteman och af sin befattning hindras att uppdraget fullgöra; om han uppnått sextio års ålder, tillförene i fyra år eller längre tid såsom stadsfullmäktig tjänstgjort eller eljest förmår visa hinder, som af flertalet ibland öfriga fullmäktige godkännes.

Kvinna, som blifvit till stadsfullmäktig vald, äger när som helst afsäga sig uppdraget.

§ 17.

Stadsfullmäktig väljes för två år. Hvarje år utses hälften af hela antalet fullmäktige; och skall inom hvarje valkrets utses hälften af det för kretsen bestämda antalet eller, om detta icke är jämnt, ena året det antal, som är närmast högre än hälften, och andra året det, som är närmast lägre än hälften, efter hvad magistraten härom bestämmer.

§ 23.

Mom. 1. För hvarje fråga, som till behandling förekommer, skall ordföranden, sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställa proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Åskas omröstning, verkställes densamma öppet, utom vid val, då den bör ske med slutna sedlar. Rösterna aflämnas efter upp-rop, och äger hvarje stadsfullmäktig en röst.

Där ej, jämlikt mom. 2, annan röstöfvervikt erfordras, bestämmes utgången genom enkel röstpluralitet. Utfalla vid öppen omröstning i frågor, som genom enkel röstpluralitet kunna afgöras, rösterna lika å båda sidor, verkställes ny omröstning, men med slutna sedlar, hvarvid, före dessas öppnande, en sedel afläggas, för att, där rösterna äfven nu blifva lika, bestämma beslutet. Vid val skiljer lotten emellan dem, som erhålla lika antal röster.

Mom. 2. Till beslut erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster, då beslutet afser:

a) afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet,

eller inköp af sådan egendom, där ej inköpet afser genomförande af fastställd stadsplan eller tomtindelning;

b) beviljande af anslag till nya ändamål eller behof;

c) beviljande af anslag, hvartill medel skola anskaffas genom upplåning;

d) upptagande eller förnyande af lån eller förlängning af tiden för erhållet låns återbetalande, eller ingående af borgen.

Mom. 3. Beslut om beviljande af anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå af tillgängliga medel eller erforderligt belopp uttaxeras eller upplåning därpå ske.

§ 36.

De i § 4 omnämnda nämnder äro drätselnämnden och fattigvårdsnämnden. I upprättade instruktioner, som på förslag af stadsfullmäktige af Kungl. Maj:t rastställas, bestämmas för hvarje nämnd antalet ledamöter och suppleanter. För nämnd, som delas på afdelningar, skall i instruktionen bestämmas antalet afdelningar, ärendenas fördelning dem emellan, antalet ledamöter och suppleanter i de särskilda afdelningarna samt de fall, då hela nämnden eller några dess afdelningar kunna sammanträda för att gemensamt öfverlägga och besluta.

Finna stadsfullmäktige lämpligt, att särskild nämnd tillsättes för ärenden af viss art, hafva fullmäktige att upprätta förslag därtill och underställa detsamma Kungl. Maj:ts pröfning.

Öfverståthållaren är obetaget att öfvervara nämndernas och afdelningarnas sammanträden samt att deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten.

§ 38.

Ledamöter och suppleanter i nämnder och afdelningar väljas för två år i sänder. Afgående ledamot eller suppleant kan omväljas. Till ledamöter eller suppleanter kunna väljas så väl ledamöter af stadsfullmäktige som ock andra stadens inbyggare som äro till fullmäktige valbara.

Kvinna, som blifvit till ledamot eller suppleant utsedd, är berättigad att när som helst afsäga sig uppdraget.

§ 40.

En hvar medlem af kommunen är i allmänhet skyldig att till de utgifter, som för kommunens gemensamma behof böra uttaxeras, lämna

bidrag i förhållande till sin inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla ett hundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas. För sådan fastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, skola stadsutskylder ej påföras.

Enahanda skyldighet att till kommunens gemensamma utgifter bidraga, som ofvan är stadgad, åligger jämväl bolag.

Ambets- eller tjänsteman, som vid svensk beskickning hos utländsk makt är tjänstgörande, äfvensom svensk konsul eller annan å utländsk ort anställd tjänsteman skall, fastän mantalsskrifven i Stockholm och enligt bevillningsförordningen uppförd till allmän bevillning, vara fri från skyldighet att för sina löneinkomster erlägga sådana kommunalutskylder, om hvilkas utgörande stadsfullmäktige besluta.

§ 43.

De i föregående § nämnda specialförslag granskas af stadsfullmäktige, som därvid göra de ändringar eller jämkningar, hvartill omständigheterna kunna i ett eller annat afseende föranleda, samt bestämma de belopp, som till fyllnad i påräknade inkomster skola, i enlighet med § 3, af de skattskyldiga tillskjutas; börande vid beräkningen af dessa tillskott iakttagas, att tillgång eller inkomst, som för visst ändamål anslagen är, ej må till fyllande af annat behof användas.

§ 49.

Den, som med magistratens beslut rörande fråga, hvarom i § 5 förmåles, eller med stadsfullmäktiges eller af dem tillsatta nämnders eller afdelningars beslut i stadens gemensamma angelägenheter icke åtnöjes, äger att däruti söka ändring genom besvär, hvilka jämte det öfverklagade beslutet böra före klockan tolf å fjortonde dagen efter det klaganden af beslutet erhöll del, dagen då sådant skedde likväl oräknad, till öfverståthållareämbetet ingifvas.

Klaganden skall anses hafva af beslutet erhållit del den dag, då det i öfverensstämmelse med §§ 5 och 24 offentliggjordes.

Söker klaganden i besvären visa, att hans enskilda rätt blifvit genom beslutet kränkt, och varda besvären godkända, gäller rättelsen till förmån för den, som klagat, men beslutet står i öfrigt fast, utan

så är, att det finnes strida mot allmän lag eller författning eller eljest hvila på orättvis grund eller öfverskrida deras befogenhet, som beslutet fattat, då öfverståhållareämbetet vid bifall till besvären ock må om upphäfvande af beslutet i dess helhet förordna.

Besvär, hvarmed åsyftas, att något af stadsfullmäktige, nämnd eller afdelning meddeladt beslut i fråga, som till kommunens gemensamma angelägenheter hör, bör af annan orsak än de här ofvan uppgifna undanröjas, må icke af öfverståhållareämbetet till pröfning upptagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910; dock åligger det magistraten att, sedan taxeringslängden för allmänna bevillningen år 1909 blifvit af pröfningsnämnden granskad, låta i enlighet med bestämmelserna i denna lag upprätta röstlängder att under år 1910 lända till efter rättelse.

Där stadsfullmäktig, som är vald med tillämpning af de före år 1910 gällande stadganden, afgår före utgången af den för honom bestämda tjänstgöringstid, skall platsen under den återstående tiden stå obesatt.

Lag

angående ändrad lydelse af §§ 6, 7, 12, 15, 23 och 24 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862.

Härigenom förordnas, att §§ 6, 7, 12, 15, 23 och 24 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 6.

Vid omröstning följes, på landet, hvad för kommunalstämma och, i stad, hvad för allmän rådstuga stadgadt är i afseende på röstberäkning samt rösträtts utöfning och öfverlåtande på annan person.

De för kommunerna gällande röstlängder skola innehålla af kyrkoherden verkställd anteckning om dem, hvilka, enligt § 4, rösträtt ej tillkommer. På landet skall sådan anteckning vara i röstlängden införd, när längden hålles för granskning tillgänglig på sätt i förordningen om kommunalstyrelse på landet är stadgadt. I stad skall längden, försedd med nämnda anteckning, under minst en vecka före hvarje kyrkostämman vara å kungjordt ställe till granskning framlagd.

Innan något ärende till behandling å kyrkostämman företages, skall ordföranden framställa förfrågan, huruvida någon vill göra anmärkning mot röstlängden. Stämman meddelar öfver framställd anmärkning genast sitt beslut och låter i längden införa den rättelse, som däraf föranledes. Anmärkning, som mot längden göres efter det ärendenas behandling vidtagit, må ej komma under pröfning.

Missnöje med kyrkostämmans beslut öfver anmärkning mot röstlängden må anföras i den ordning § 41 stadgar. Ej må, till bestyrkande af gjord anmärkning, hos högre myndighet andra bevis gälla än de, som varit i behörig ordning vid kyrkostämman företedda.

§ 7.

Där stads- och landsförsamlingar äro i kyrkligt afseende förenade, äga de att på kyrkostämman samfällt öfverlägga och besluta i gemensamma angelägenheter; och skall därvid, då omröstning i någon fråga erfordras, för hvardera församlingen följas dess uti den föreliggande frågan eljest gällande röstlängd, på sätt i § 6 sägs, hvarefter de för hvarje mening afgifna rösterna på sådant sätt sammanräknas, att stadsförsamlingens medlemmar bibehållas vid sina rösttal enligt den använda röstlängden och därtill läggas de från landsförsamlingen afgifna röster, mångfaldigade med det tal, som angifver dessa rösters värde, då hvardera församlingen tillerkännes rösträtt, svarande mot summan af de inom församlingen senast beräknade inkomstbelopp, efter hvilka kommunalutskylder skola utgöras (inkomstsumman). Uträkningen af nämnda tal sker enligt bifogade formel. Uppkommer därvid del af hundradel, skall hvad som uppgår till eller öfverstiger half hundradel förhöjas till hel hundradel, och hvad som understiger half hundradel bortfalla.

Besluta förenade stads- och landsförsamlingar annan röstgrund än nu är sagdt, skall detta beslut, där det varder af Konungen stadfäst, lända till efterrättelse.

Hvad sålunda är stadgadt gälle ock, där församlingar, om hvilka här är fråga, endast delvis äro med hvarandra förenade.

§ 12.

Kallelse till kyrkostämman utfärdas genom kungörelse af kyrkoherden eller den, som för särskildt tillfälle stämman hålla bör, och skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och öfverläggningsämne för sammanträdet, äfvensom, i stad, underrättelse om tid och ställe för röstlängdens framläggande till granskning samt huru rättelse däri, enligt hvad i § 6 sägs, må sökas.

Har domkapitlet förordnat särskild prästman till kyrkostämman hållande, då må han kallelsen utfärda.

Kungörelsen uppläses från predikstolen fjorton dagar eller minst en vecka före stämman. Är kyrkostämman utsatt till dag, då gudstjänst hålles, skall kungörelsen den dagen ånyo uppläsas.

För ärende, som fordrar så skyndsamt handläggning, att kungörandet icke medhinnes inom den tid, som nu föreskrifven är, må kyrko-

stämma kunna hållas efter kortare kallelsetid, och äfven samma dag den pålyses. Vid sålunda utlyst stämma skall den röstlängd, som senast varit till granskning framlagd, efter verkställd justering lända till efter rättelse. Beslut om utgift eller erläggande af bidrag därtill må ej vid sådan stämma fattas.

Beslutar kyrkostämman, att kungörelse om stämma jämväl bör anslås å viss plats inom församlingen eller införas i en eller flera tidningar i orten, skall ordföranden, där så ske kan, föranstalta därom. Den omständigheten, att kungörelse ej blifvit anslagen eller i tidning införd, må icke utgöra hinder för stämmans hållande.

§ 15.

Mom. 1. Sedan öfverläggningen förklarats slutad, framställer ordföranden proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras.

Ordföranden tillkännagifver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, verkställs den öppet och efter upprop. Där ej, jämlikt mom. 2., annan röstöfvervikt erfordras, bestämmes utgången genom enkel pluralitet af de afgifna rösterna enligt den vid omröstningen följda röstgrund. Falla rösterna lika för olika meningar, gäller den mening, hvilken de flesta röstande efter hufvudtalet bifallit. Äro äfven efter sådan beräkning rösterna lika delade, varder den mening beslut, som ordföranden biträder.

Mom. 2. Till beslut erfordras två tredjedelar af de i omröstningen deltagandes röster efter röstvärdet, då beslutet afser:

a) afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet, eller inköp af sådan egendom;

b) beviljande af anslag till nya ändamål eller behof;

c) beviljande af anslag, hvartill medel skola anskaffas genom upplåning;

d) upptagande eller förnyande af lån eller förlängning af tiden för erhållet låns återbetalande, eller ingående af borgen.

Mom. 3. Beslut om beviljande af anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå af tillgängliga medel eller erforderligt belopp uttaxeras eller upplåning däraf ske.

§ 23.

Kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, eller ock annan prästman, som han för något tillfälle kan därtill förordna, är i kyrkorådet ordförande.

I skolrådet skall jämväl kyrkoherden, eller den hans ämbete förestår, vara ordförande.

I den annex- eller kapellförsamling, vid hvilken särskild ständig prästman finnes anställd, skall han föra ordet, när kyrkoherden eller den, som hans ämbete förvaltar, ej är i stämman tillstädes.

Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar samt så många i kyrkostämman valde, för gudsfruktan och nit kände män eller kvinnor, som församlingen finner lämpligt utse.

Till ledamöter i skolrådet äger församlingen likaledes att å kyrkostämman utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män eller kvinnor.

Väljes kvinna till ledamot af kyrkorådet eller skolrådet, äger hon att när som helst afsäga sig uppdraget.

Skolrådet väljer inom sig, för hvarje år, en vice ordförande.

I så väl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal likväl, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för fyra års tid. Hälften af antalet eller, om detta icke är jämnt, det antal, som är närmast under hälften, utträder dock efter lottning vid slutet af andra året ifrån det denna förordning vunnit tillämpning. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, anställes fyllnadsval, och bör den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

Kyrkovärdar väljas för en tid af fyra år.

Då val af ledamöter i kyrkoråd äger rum, må, där församlingen så beslutar, jämväl utses hälften så många suppleanter som ledamöterna i kyrkorådet, eller, då antalet af dessa icke är jämnt, det antal, som är närmast öfver hälften. I afseende å valbarhet gälle hvad om ledamot är stadgadt. Tjänstgöringstid för suppleant är två år. Hvad här ofvan är stadgadt om suppleanter för kyrkorådets ledamöter, gälle ock angående suppleanter för ledamöterna i skolrådet.

§ 24.

Ledamot i kyrkoråd eller skolråd kan ej vara:

a) den, som är oberättigad att deltaga i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut;

- b) den, som icke uppnått 25 års ålder;
 c) den, som icke råder öfver sig och sitt gods;
 d) den, som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
 e) den, som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den, som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
 f) den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas;
 g) den, som tillhör kyrkoförsamlingens redovisningsskyldige och aflönade betjante.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målmanskap, obehörig att utöfva uppdrag, hvarom nu är fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910. På landet skall dock sådan anteckning i röstlängd, som i § 6 sägs, af kyrkoherden verkställas, innan längden år 1909 hålles för granskning tillgänglig.

Formel

för uträkningen af det tal, hvarmed vid sammanräkning af afgifna röster inom förenade stads- och landsförsamlingar landsförsamlingens medlemmars röster skola mångfaldigas:

- A = inkomstsumman i landsförsamlingen,
 B = » » stadsförsamlingen,
 a = röstsumman enligt landsförsamlingens röstlängd,
 b = » » stadsförsamlingens » ,
 x = det sökta talet.

$$x = \frac{A \times b}{B \times a}.$$

Lag

angående ändrad lydelse af §§ 20, 25 och 26 af förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863.

Härigenom förordnas, att §§ 20, 25 och 26 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 20.

Frågor, som till kyrkostämmans handläggning höra och äro af den allmänna beskaffenhet, att de angå hela hufvudstaden samfäldt, så att för deras afgörande erfordras församlingarnas gemensamma beslut, behandlas på följande sätt:

Mom. 1. Sedan så beskaffadt ärende af öfverståthållareämbetet eller stadens konsistorium blifvit till församlingarnas handläggning öfverlämnadt, skall kyrkostämman på en och samma dag i stadens alla territoriella församlingar hållas. Efter det församlingens röstägande ledamöter vid detta tillfälle blifvit hörda och sina beslut fattat, hänskjutes ärendet, genom utdrag af kyrkostämmoprotokollet, innefattande beslutet, till kyrkofullmäktige, hvilka, på sätt uti nästföljande moment säges, för hvarje år bland församlingarnas vid kyrkostämman röstägande ledamöter utses. Dessa fullmäktige skola då ofördröjligen sammanträda, för att, om församlingarnas afgifna meningar befinnas skiljaktiga, utöfva församlingarnas gemensamma afgöranderätt och, efter sakens noggranna pröfning, beslut i den hänskjutna frågan fatta; men om alla församlingarna stannat i lika beslut, tillkommer fullmäktige endast att förhållandet anmäla hos den myndighet, som kyrkostämman äskat, hvarjämte kyrkofullmäktige, för kungörandet af detta församlingarnas beslut, böra förfara, på sätt i mom. 12 finnes föreskrifvet. Kyrkofullmäktige handla i utöfning af församlingarnas gemensamma afgöranderätt efter bästa förstånd och öfvertygelse, och kunna därvid icke bindas af andra föreskrifter eller beslut, än gällande lagar och författningar.

Mom. 2. I hvarje af stadens territoriella församlingar väljas vid kyrkostämman fullmäktige och suppleanter för det nästföljande året till det antal, som här nedan finnes bestämdt, nämligen:

i Nikolai	församling	7	fullmäktige	och	4	suppleanter,
i Klara	d:o	7	”	”	4	”
i Jakobs och Johannis	d:o	7	”	”	4	”
i Maria Magdalena	d:o	7	”	”	4	”
i Katarina	d:o	7	”	”	4	”
i Hedvig Eleonora	d:o	7	”	”	4	”
i Adolf Fredriks	d:o	5	”	”	3	”
i Ulrika Eleonora	d:o	3	”	”	3	”

eller tillsammans 50 fullmäktige och 30 suppleanter.

Då under årets lopp ledighet bland fullmäktige eller suppleanter sig yppar, bör sådan ledighet i mån af behof fyllas genom val å särskild kyrkostämman i den församling, som vederbör.

Mom. 3. Afgående fullmäktig eller suppleant kan för det följande året återväljas.

Mom. 4. Den, som till kyrkofullmäktig eller suppleant blifvit vald, men vid valet icke varit närvarande, skall därom skyndsamt af kyrkostämmans ordförande underrättas. Är han förhindrad att uppdraget sig åtaga, bör detta inom åtta dagar efter delfäendet anmälas hos kyrkostämmans ordförande, hvilken då förordnar om ny kyrkostämman till väljande af annan person i den förres ställe. Den valde må kunna uppdraget sig afsäga, om han icke är i staden eller inom dess område boende; om han är ämbets- eller tjänsteman och af sin befattning hindrad att uppdraget fullgöra; om han uppnått sextio års ålder, tillförene i fyra år eller längre tid såsom kyrkofullmäktig tjänstgjort eller eljest förmår visa hinder, som af flertalet ibland öfrige fullmäktige godkännes. Kvinna, som blifvit till kyrkofullmäktig vald, må när som helst afsäga sig uppdraget.

Mom. 5. Öfver val till kyrkofullmäktige och suppleanter meddelar kyrkostämmans ordförande sist inom fjorton dagar därefter behörigt kyrkostämmoprotokoll första gången till öfverståthållareämbetet, men sedermera årligen till ordföranden för kyrkofullmäktige.

Mom. 6. Så snart fullständiga underrättelser om valen af fullmäktige och suppleanter ingått, sammankallar första gången öfverståthållaren, men därefter kyrkofullmäktiges dåvarande ordförande, de för nästföljande år invalda ledamöter till sammanträde, för att inom sig med slutna sedlar välja ordförande och vice ordförande för samma år. Vid detta tillfälle utses äfven en tjänlig person för att i egenskap af sekreterare föra protokollet vid fullmäktiges sammanträden.

Mom. 7. Sedan kyrkofullmäktige för det nästföljande året blifvit organiserade, skall uppgift å deras ordförande, vice ordförande, ledamöter och suppleanter meddelas ej allenast öfverståhållaren till känedom, utan äfven församlingarnas kyrkoherdar, för att genom deras försorg upplåsas från predikstolarna i stadens kyrkor. En sådan uppgift skall äfven allmängöras genom den tidning, i hvilken öfverståhållareämbetets kungörelser vanligen intagas.

Mom. 8. Kyrkofullmäktige sammanträda, på ordförandens kallelse, så ofta ärende, som fordrar fullmäktiges behandling, till ordföranden blifvit i fullständigt skick öfverlämnadt. Till sammanträde böra ej allenast fullmäktige utan äfven suppleanter kallas att sig inställa, på det att, om ledamot från någon församling skulle uteblifva, den suppleant må ingå, som i samma församling blifvit vald och enligt vallistan är bland de närvarande närmast i ordningen att företräda den frånvarandes ställe.

Mom. 9. Fullmäktig eller suppleant, som blifvit till sammanträde kallad, men därifrån utan anmäldt förfall, som af fullmäktige godkännes, sig afhåller, skall böta till stadens kassa två riksdaler riksmünt samt dubbelt så mycket, om sammanträdet måste, i anseende till de närvarandes fåtalighet, inställas eller upplösas.

Mom. 10. Ordföranden skall vid kyrkofullmäktiges sammanträde föredraga ärende, som till behandling bör företagas, och leda öfverläggningen; hvarefter, och sedan densamma förklarats slutad, samt ordföranden framställt proposition, så affattad, att den må kunna med ja eller nej besvaras, fullmäktige, med iakttagande af hvad i mom. 1 finnes föreskrifvet, afgöra frågan genom öppen omröstning efter hufvudtalet. Finnas därförinnan upplysningar af nöden, må fullmäktige till sådana upplysningars erhållande sig hos öfverståhållareämbetet eller konsistorium anmäla. I frågor om beviljande af nya och ökade afgifter eller besvär erfordras bifall af två tredjedelar bland dem, hvilka i beslutet deltaga; i annat fall anses en dylik fråga afslagen. I alla andra frågor bestämmes utgången genom enkel röstpluralitet. Utfalla rösterna till samma belopp för tvenne olika meningar, kommer den att blifva gällande, som af ordföranden biträdes. För hvarje votering tillkännagifver ordföranden sättet för densamma och huru rösterna komma att beräknas. Medhinnens icke ett för dagen till afgörande förekommande ärende, må kyrkofullmäktige, innan sammankomsten upplöses, bestämma ny dag för fortsättningen däraf utan särskild kallelse till närvarande fullmäktige eller suppleanter, af hvilka senare de, som då inträdt i röstgäande ledamöters ställe, skola, där ej hinder

möter, jämväl fortfarande deltaga uti det sålunda uppskjutna ärendets behandling och afgörande; dock må dylik sammankomst ej uppskjutas längre än högst fjorton dagar. De vid sammankomsten frånvarande fullmäktige och suppleanter varda om fortsättningen af sammanträdet underrättade i den ordning, som antagen är, för att kunna, i händelse af behof, såsom röstägande ledamöter inträda.

Mom. 11. Ej må vid sammanträde definitivt beslut om nya eller ökade afgifters beviljande eller besvärshänvisning kunna fattas, utan att minst fyratio röstägande äro tillstädes.

Mom. 12. Fullmäktiges beslut eller anmälan i frågor, hvilka från församlingarna till fullmäktige blifvit öfverlämnade, skall efter föregången justering, jämte meddelad besvärshänvisning, genom protokollsutdrag och skrifvelse, som ordföranden på fullmäktiges vägnar undertecknar, tillställas församlingarnas kyrkoherdar, med anmodan att besörja om dess kungörande från predikstolen, hvilket bör ske på samma dag i alla stadens kyrkor. Denna dag utsättes af fullmäktige, som därjämte böra föranstalta om beslutets meddelande så skyndsamt, att kungörandet däraf i kyrkorna må kunna äga rum senast andra söndagen efter den dag, då beslutet blifvit fattadt. Om fullmäktiges beslut bör den ämbetsmyndighet, som ärendets handläggning äskat, jämväl erhålla underrättelse.

Mom. 13. Fullmäktiges förhandlingar skola vara offentliga; dock kunna fullmäktige för någon särskild fråga besluta, att öfverläggningen skall inom lyckta dörrar hållas.

§ 25.

Mom. 1. Kyrkoherden eller den, som efter förordnande af konsistorium eller för särskildt fall af kyrkoherden hans ställe företräder, är i så väl kyrkorådet som skolrådet ordförande.

Mom. 2. Ledamöter i kyrkorådet äro församlingens kyrkovärdar samt så många å kyrkostämma valda, för gudsfruktan och nit kända män eller kvinnor, som församlingen finner lämpligt utse.

Mom. 3. Till ledamöter i skolrådet äger församlingen likaledes att å kyrkostämma utse lämpligt antal för nit om skolväsendet kände män eller kvinnor.

Skolrådet väljer inom sig, för hvarje år, en vice ordförande.

Mom. 4. Kvinna, som blifvit vald till ledamot i kyrkorådet eller skolrådet, äge när som helst afsäga sig uppdraget.

Mom. 5. I så väl kyrkorådet som skolrådet må ledamöternas antal, ordföranden inberäknad, icke understiga fem.

Mom. 6. Ledamöterna i kyrko- och skolråden väljas för två års tid. Efter lottning utträder dock halfva antalet vid slutet af första tjänstgöringsåret ifrån det denna författning vunnit tillämpning. De sålunda utträdande kunna åter inväljas. Afgår ledamot under den för honom bestämda tjänstgöringstid och utses annan i hans ställe, blifver denne ledamot endast under den tid, som för den afgångne återstått.

Kyrkovärdar väljas för en tid af två år.

Mom. 7. Då val af ledamöter i kyrkoråd äger rum, må, där församlingen så beslutar, jämväl utses hälften så många suppleanter som ledamöterna i kyrkorådet, eller, då antalet af dessa icke är jämnt, det antal, som är närmast öfver hälften. I afseende å valbarhet gälle hvad om ledamot är stadgadt. Tjänstgöringstid för suppleant är två år.

Hvad här ofvan är stadgadt om suppleanter för kyrkorådets ledamöter gälle ock angående suppleanter för ledamöterna i skolrådet.

§ 26.

Ledamot i kyrkoråd eller skolråd kan ej vara:

a) den, som är oberättigad att deltaga i kyrkostämmas öfverläggningar och beslut;

b) den, som icke uppnått 25 års ålder;

c) den, som icke råder öfver sig och sitt gods;

d) den, som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;

e) den, som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den, som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;

f) den, som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas;

g) den, som tillhör kyrkoförsamlingens redovisningsskyldige och aflönade betjante.

Gift kvinna, som är röstberättigad, vare ej på den grund, att hon står under mannens målsmanskap, obehörig att utöfva uppdrag, hvarom nu är fråga.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1910.

Lag

*angående ändring i vissa delar af förordningen om
landsting den 21 mars 1862.*

Häri genom förordnas, att nedannämnda §§ i förordningen om landsting den 21 mars 1862 skola erhålla följande lydelse:

§ 1.

I hvarje län skall finnas ett landsting, sammansatt af valda ombud från länets landsbygd och städer; dock att detta stadgande, äfvensom hvad här nedan vidare föreskrifves, icke äger tillämpning å stad, som har en folkmängd af minst en etthundrafemtiondel af rikets hela invånarantal, eller å stad, som utträdt ur landsting och hvars invånarantal ej minskats under det, som berättigat staden till utträde. Landstingsmännen äro i utöfningen af sitt uppdrag icke bundna af valmäns föreskrifter.

Landstinget tillkommer att, i den ordning denna förordning stadgar, rådslå och besluta om för länet gemensamma angelägenheter, hvilka afse den allmänna hushållningen, jordbrukets och andra näringars utveckling, anstalter för kommunikationsväsendets befordrande, hälsovård, undervisning, allmän ordning och säkerhet, med mera dylikt, såvidt dessa angelägenheter icke enligt gällande författningar tillhöra offentlig myndighets ämbetsåtgärd.

§ 2.

1. För val af landstingsmän indelas länet i valkretsar, särskildt för landsbygden och särskildt för städerna.

För hvarje valkrets utses, oafsedt dess folkmängd, en landstingsman och därutöfver efter folkmängden en landstingsman, på landet för hvarje fullt tal af 5,000 och i stad för hvarje fullt tal af 3,000.

2. Domsaga med en folkmängd af 30,000 eller däröfver skall delas i valkretsar under iakttagande, att för hvarje valkrets komma att utses minst tre, högst sex landstingsmän; att området för hvarje valkrets skall kunna omslutas med en sammanhängande gränslinje; att delning af domsaga, som utgöres af flera tingslag eller härad, verkställles, där sådant utan afvikelse från redan gifna regler kan ske, efter tingslag eller härad; samt att eljest delning i valkretsar sker efter kommuner. Utan hinder af hvad nu är sagdt må dock af tingslag bildas valkrets med mindre folkmängd än 10,000, då synnerliga skäl därtill äro.

Med tingslag förstås sådan del af domsaga, som utgör egen domkrets.

Domsaga, hvars folkmängd ej uppgår till 30,000, utgör en valkrets; dock att, där folkmängden öfverstiger 25,000 eller samfärdsmedlens bristfällighet eller andra liknande orsaker påkalla domsagans delning, domsagan må, där så lämpligen kan ske, delas i två valkretsar, skolandet vid sådan delning iakttagas hvad ofvan för delning af större domsaga finnes stadgadt.

Höra delar af samma domsaga till olika landstingsområden, bildar hvarje del en valkrets.

3. Stad, hvars folkmängd utgör minst 6,000, bildar egen valkrets. Stad med mindre folkmängd än 6,000 skall förenas med annan eller andra sådana städer till en valkrets med minst 6,000, högst 12,000 invånare. Kan förening ej sålunda ske, eller skulle den medföra synnerlig olägenhet, må stad eller städer bilda en valkrets, ändå att folkmängden däri ej uppgår till 6,000.

4. Därest det antal landstingsmän, som med tillämpning af nu meddelade föreskrifter bör utses inom ett län, icke uppgår till tjugu, skola, utan rubbning af det stadgade förhållandet mellan landsbygd och stad, såsom grund för rättigheten att efter folkmängden välja ombud till landstinget bestämmas lägre tal än de uti mom. 1 antagna, på det att landstingsmännens antal för hela länet må uppgå till minst tjugu; och skall i öfrigt vid valkretsindelningen för landsbygden iakttagas, att landstingsmännens antal för hvarje valkrets ej må vara lägre än tre eller högre än sex.

5. I sammanhang med valkretsindelningen skola för bestämmande af den ordning, i hvilken landstingsmännen böra afgå, valkretsarna fördelas i två grupper. Därvid skall iakttagas, att hela antalet

landstingsmän varder, i den mån ske kan, mellan grupperna lika fördelat.

6. Indelningen i valkretsar jämte det antal landstingsmän, som skall för hvarje valkrets utses, så ock valkretsarnas fördelning i grupper fastställles efter ofvan angifna grunder af landstinget. Förslag till omförmälta indelning skall till landstinget afgifvas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande. Varda de förhållanden, hvilka legat till grund för den fastställda ordningen, så ändrade, att jämkning däri till följd af stadgandena i mom. 1—4 här ofvan påkallas, eller finnes eljest sådan jämkning nödig, äge landstinget, på Kungl. Maj:ts befallningshafvandes förslag eller efter inhämtande af dess yttrande, verkställa jämkningen.

§ 3.

För hvarje valkrets utses suppleanter till lika antal som landstingsmän.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande kungör i god tid före valen, i hvilka valkretsar val skall förrättas samt huru många landstingsmän jämte suppleanter därvid skola utses för hvarje valkrets.

§ 4.

Valen af landstingsmän och suppleanter äro omedelbara och ske med slutna sedlar.

Å valsedel må före namnen utsättas partibeteckning (partinamn eller annan beteckning i ord för viss grupp af valmän eller för viss meningsriktning).

Namnen skola å valsedeln uppföras i en följd, det ena under det andra, och må utgöra högst dubbelt så många som det antal landstingsmän, hvilka skola utses för valkretsen. Af namnen anses så många, från början räknadt, som motsvara antalet landstingsmän, afse själfva landstingsmannavalet och de öfriga allenast valet af suppleanter. Har å valsedeln medelst en linje afskilts ett mindre antal namn, från början räknadt, anses dock allenast de sålunda afskilda främsta namnen afse valet af landstingsmän.

Upptager valsedel namn på någon, som ej är valbar, eller framgår i afseende å något där förekommande namn ej fullt otvetydigt, hvem som därmed åsyftas, anses sådant namn såsom obefintligt. Äro å valsedel upptagna flera namn än ofvan är medgifvet, anses de sista öfvertaliga namnen såsom obefintliga. Valsedel, som lyder å färre namn än det antal landstingsmän valet afser, vare ändock giltig.

§ 5.

1. I valkrets å landet förrättas valet kommunvis vid första ordinarie kommunalstämma under året. Höra delar af samma kommun till olika valkretsar, väljer hvardera delen inom sin valkrets.

Om rösträtt, dess utöfning och öfverlåtande på annan, om röstberäkning samt om röstlängdens granskning och anmärkning mot längden gäller hvad för kommunalstämma är stadgadt, dock att begränsning med hänsyn till kommunens hela rösttal ej skall vid röstberäkningen äga rum.

Valsedlarna mottagas af kommunalstämmans ordförande i närvaro af minst två för ändamålet tillkallade vittnen. Å hvarje valsedel antecknar ordföranden tydligt det röstvärde, som tillkommer den. Valsedlarna inläggas i hållfast omslag under försegling samt insändas ofördröjligen jämte protokollet öfver valförrättningen till domhufvanden. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras.

Domhufvanden skall vid offentlig, minst åtta dagar förut i valkretsens kyrkor och, där så lämpligen kan ske, i ortstidning kungjord förrättning sammanräkna de afgifna rösterna.

2. I stad förrättas valet i senare hälften af maj månad inför magistraten.

Om kallelse till valförrättningen, om rösträtt, dess utöfning och öfverlåtande på annan, om röstberäkning samt om röstlängdens granskning och anmärkning mot längden gäller hvad för allmän rådstuga är stadgadt.

I stad, som bildar egen valkrets, skall magistraten sammanräkna rösterna. Där sammanräknandet ej äger rum omedelbart efter själfva valet, skall vid valtillfället tid och ställe för sammanräknandet tillkännagifvas.

För annan stadsvalkrets sammanräknas rösterna af magistraten i den folkrikaste staden; och skola till den myndighet de inom valkretsen i öfrigt afgifna valsedlarna, försedda med anteckning om röstvärdet, i hållfast, försegladt omslag jämte valprotokollet ofördröjligen insändas. Sker insändandet med allmänna posten, skall försändelsen assureras. Tid och ställe för sammanräknandet kungöres på sätt i mom. 1 är för där afsedt fall stadgadt.

§ 6.

För rösternas sammanräknande skola valsedlarna ordnas i grupper. Valsedlar utan partibeteckning utgöra tillsammans en grupp (den fria

gruppen). Valsedlar med partibeteckning ordnas så, att sedlar med samma beteckning bilda en grupp (partigrupp).

Inom hvarje grupp skall, till den utsträckning som för utseendet af stadgadt antal landstingsmän är nödig, genom särskilda sammanräkningar bestämmas ordning mellan de namn å gruppens valsedlar, hvilka, enligt hvad i § 4 sägs, afse själfva landstingsmannavalet.

Härvid iakttages i fråga om den fria gruppen:

1:o) Vid första sammanräkningen gäller hvarje valsedel med hela det röstvärde, som finnes å sedeln antecknad. Det namn, som fått högsta rösttalet, blifver det första i ordningen.

2:o) Vid hvarje följande sammanräkning gäller valsedel, hvars röstvärde icke tillgodoräknats något namn, som erhållit rum i ordningen, med hela sitt röstvärde. Annan valsedel gäller med hälften af sitt röstvärde, där ett af de namn, hvilka röstvärdet tillgodoräknats, erhållit rum i ordningen; med en tredjedel af röstvärdet, där två af namnen uppförts i ordningen; med en fjärdedel, där tre af namnen uppförts i ordningen; och så vidare efter samma grund. För hvarje gång kommer det namn närmast i ordningen, som erhållit högsta rösttalet.

I fråga om partigrupp iakttages:

1:o) Upptaga valsedlar, hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än hälften af alla till gruppen hörande valsedlars hela sammanlagda röstvärde (gruppens rösttal), samma första namn, blifver detta namn det första i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än två tredjedelar af gruppens rösttal, jämväl samma andra namn, blifver detta namn det andra i ordningen; upptaga valsedlar, som hafva samma första och samma andra namn och hvilkas sammanlagda röstvärde utgör mer än tre fjärdedelar af gruppens rösttal, jämväl samma tredje namn, blifver detta namn det tredje i ordningen; och så vidare efter samma grunder.

2:o) I den mån ordningen inom gruppen icke kan genom sammanräkningar enligt nyss angifna grunder bestämmas, skall hvad här ofvan är i fråga om den fria gruppen stadgadt äga motsvarande tillämpning.

§ 7.

1. Skola två eller flera landstingsmannaplatser besättas, fördelas de mellan de olika grupperna sålunda, att platserna, en efter annan, tilldelas den grupp, hvilken för hvarje gång uppvisar det största af nedan angifna jämförelsetal. Plats, som blifvit en grupp tilldelad,

besättes genast så, att gruppens första plats tillerkännes den, hvars namn är det första i ordningen inom gruppen, gruppens andra plats den, som bär andra namnet i ordningen, gruppens tredje plats den, som bär tredje namnet i ordningen, och så vidare efter samma grund, ändå att den, som är berättigad till platsen, redan fått sig tillerkänd plats från en eller flera andra grupper.

För den fria gruppen är jämförelsetalet det högsta rösttalet vid den enligt § 6 företagna första sammanräkningen inom gruppen, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad; därefter högsta rösttalet vid andra sammanräkningen, så länge gruppen erhållit allenast en plats; och så vidare i fortsatt följd.

För partigrupp är jämförelsetalet lika med gruppens rösttal, så länge gruppen ännu icke fått sig någon plats tilldelad. Därefter beräknas jämförelsetalet för hvarje gång så, att gruppens rösttal delas med det tal, som motsvarar antalet af de gruppen tilldelade platser, ökad med 1. Har samma person erhållit platser från två grupper (partigrupper eller partigrupp och den fria gruppen), skall dock, vid beräkning af det antal platser, som utdelats, hvardera platsen anses blott såsom en half plats; har någon erhållit platser från tre grupper, anses hvarje sådan plats såsom en tredjedels plats; och så vidare efter samma grund.

Har en grupp redan fått sig tilldelad plats så många gånger, som motsvarar antalet af de namn å gruppens valseklar, hvilka, enligt hvad i § 4 sägs, afse själfva landstingsmannavalet, varde den från vidare jämförelse utesluten.

2. Skall blott en plats besättas, tillfaller platsen den, hvars namn står främst i ordningen inom den grupp, som, enligt hvad i mom. 1 sägs, har största jämförelsetalet.

§ 8.

1. Sedan valet af landstingsmän blifvit afslutadt, skola suppleanter utses sålunda, att för hvarje landstingsman företages en ny röstsammanräkning inom den grupp, för hvilken han blifvit vald. Har landstingsman fått sig tillerkänd plats från flera grupper, anses han vald för den grupp, från hvilken plats först tilldelats honom.

De nya sammanräkningarna skola ske i den ordning, hvori landstingsmännen blifvit valda.

Vid hvarje ny sammanräkning tages hänsyn blott till de val-

sedlar, hvilkas röstvärden tillgodoräknats landstingsmannen. Valsedel beräknas äga sitt ursprungliga röstvärde, och detta skall tillgodoräknas alla förut ej valda, hvilkas namn förekomma å sedeln. Den, som erhållit högsta rösttalet, är vald till suppleant.

2. Vid valtillfället skall, särskildt för hvarje landstingsman, bestämmas den ordning, i hvilken suppleanterna skola i hans ställe in-kallas. Härvid iakttages, att suppleant, som utsetts genom den för landstingsmannen företagna sammanräkning, intager plats framför annan suppleant; att suppleant, som blifvit vald från samma grupp som landstingsmannen, har företrädre framför suppleant från annan grupp; och att i öfrigt företrädre tillkommer suppleant, som blifvit tidigare vald.

§ 9.

Mellan lika rösttal eller jämförelsetal skall, där så erfordras, skiljas genom lottnings.

Hafva landstingsmän icke blifvit till föreskrifvet antal valda, skall, för utseende af felande antal landstingsmän jämte suppleanter, nytt val ofördröjligen anställas.

Äro landstingsmän valda till vederbörligt antal men ej lika många suppleanter, skall vid valet bero.

§ 10.

För att någon till landstingsman må kunna väljas erfordras, att han uppnått tjugufem års ålder, är inom länet boende och äger utöfva rösträtt inom valkretsen.

Landstingsman kan ej vara:

- a) den som icke råder öfver sig och sitt gods;
- b) den som till borgenärer all sin egendom afträdt och icke, på sätt lag förmår, gitter visa, att han från deras kraf befriad är;
- c) den som är förlustig medborgerligt förtroende eller genom utslag, hvilket ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till förlust af sådant förtroende, eller den som är ställd under framtiden för brott, hvilket medför nämnda påföljd;
- d) den som är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan eller att i rikets tjänst vidare nyttjas.

För valbarhet till suppleant erfordras samma egenskaper som för valbarhet till landstingsman.

Landstingsman eller suppleant må ej kunna uppdraget sig afsäga,

såvida han ej fyra år tjänstgjort såsom landstingsman eller uppnått 60 års ålder eller eljest uppgifver hinder, som af landstinget godkännes.

§ 11.

Nedannämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara landstingsmän, nämligen: landshöfding, landssekreterare, landskamrerare, kronofogde, länsman och allmän åklagare samt landstingets egna tjänstemän och betjante.

§ 12.

Domhafvande eller magistrat, som verkställt röstsammanräkning, skall inom tre dagar därefter till Kungl. Maj:ts befallningshafvande insända protokoll öfver förrättningen, upptagande de personers namn och boningsort, som inom hvarje valkrets blifvit till landstingsmän och suppleanter utsedda, med angifvande tillika af den ordning, i hvilken suppleanterna skola i stället för hvarje särskild landstingsman till tjänstgöring inkallas. Samtliga valsedlar skola inläggas i försegladt omslag samt förvaras, till dess valet vunnit laga kraft eller, i händelse af besvär, dessa blifvit afgjorda. Domhafvanden eller magistraten åligger ock att utan lösen skyndsamligen låta tillställa hvar och en landstingsman och suppleant ett utdrag af valprotokollet, i hvad det den ene eller den andre rör; gällande detta protokollsutdrag såsom fullmakt för den valde.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande låter i länskungörelserna meddela underrättelse om samtliga valens utgång.

§ 13.

Klagan öfver valet må föras hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande senast före klockan tolf å fjortonde dagen efter den, då valet afslutats, den dagen likväl oräknad; och må öfver Kungl. Maj:ts befallningshafvandes utslag i ty mål klagan ej föras.

Ej må i fråga om anmärkning mot röstlängd andra bevis gälla än de, som inför kommunalstämmans ordförande eller magistraten varit i laga ordning företedda.

§ 14.

Skiljes den valde från uppdraget, förty att han laga ursäkt visat eller att han icke varit behörig att under omröstning komma, eller förty att röstberäkningen felaktig varit, låter Kungl. Maj:ts befallnings-

hafvande sådant i länskungörelserna införa och inkallar, därest icke, i följd af besvärens pröfning, annan person förklarats vara vald, till ordinarie landstingsman den suppleant, som enligt den vid valtillfället bestämda ordning bör i stället inträda.

Förklaras hela valförrättningen olaglig, förordnar Kungl. Maj:ts befallningshafvande om ofördröjligt företagande af nytt val.

§ 16.

Tjänstgöringstid för landstingsman och suppleant är fyra år, räknade från och med den 1 september det år, då valet skett. Af de landstingsmän och suppleanter, hvilka väljas första gången, efter det valkretsarnas indelning i grupper blifvit jämlikt § 2 mom. 6 bestämd, skola dock, efter lottning, ena gruppens samtliga landstingsmän och suppleanter utträda den 31 augusti andra året efter valet. Lottningen anställas å lagtima landsting det år valet ägt rum.

§ 21.

Afgår landstingsman under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, låter Kungl. Maj:ts befallningshafvande sådant i länskungörelserna införa och inkallar till ordinarie landstingsman den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordning bör i stället inträda.

Inträffar för landstingsman sådant hinder, att han ej kan vid landstinget sig inställa, åligger det honom att därom ofördröjligen underätta Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som till tjänstgöring vid det landsting inkallar suppleant efter hvad nyss är sagdt.

Landstingsman åligger tillika att, så fort ske kan, till landstingets sekreterare insända sin till landstinget ställda skriftliga anmälan om det inträffade hindret.

§ 26.

Vid hvarje lagtima landstings första sammanträde företager ordföranden upprop af samtliga valkretsarna i länet, därvid de utsedda ombuden skola sina fullmakter förete. Framställes anmärkning emot ombuds behörighet att i landstinget taga inträde, äga de landstingsmän, hvilkas fullmakter godkända blifvit, att, efter fulländadt upprop, däröfver besluta; och må öfver sådant beslut klagan ej föras.

§ 40.

1. För att såsom landstingets beslut gälla, skall i följande ämnen erfordras, att två tredjedelar af de afgifna rösterna om beslutet sig förenat:

a) beslut, att domsaga med mindre folkmängd än 30,000 skall delas i valkretsar; att af tingslag skall bildas valkrets med mindre folkmängd än 10,000; eller att stadsvalkrets med mindre folkmängd än 6,000 skall bildas i fall, då sådant ej är en ovillkorlig följd af hvad i § 2 mom. 3 är stadgadt;

b) underkännande af någons behörighet att såsom ledamot i landstinget taga inträde;

c) påläggande af afgifter, som erfordra uttaxering för längre tid än fem år;

d) beviljande af anslag till nya ändamål eller behof;

e) beviljande af anslag, hvartill medel skola anskaffas genom upplåning;

f) upptagande af lån, ställt på längre återbetalningstid än fem år, eller ingående af borgen;

g) afhändande af fast egendom eller därifrån härflytande rättighet; och

h) uppskof till nästa landsting af väckta frågor.

2. Beslut om beviljande af anslag skall tillika innefatta, huruvida anslaget skall utgå af tillgängliga medel eller erforderligt belopp uttaxeras eller upplåning därpå ske.

§ 47.

1. I fråga om bestämmande af afgifter eller arbetsbidrag för sådana företag eller åtgärder, till hvilka bidrag böra enligt lag från hemman och fastighet utgå, eller i afseende å hvilka andra grunder för kostnadernas uttaxering äro fastställda, gäller till efterrättelse hvad i ty fall stadgadt är. I öfrigt må landstinget, med afseende på ett ifrågakänt företags beskaffenhet, särskildt bestämma grunden för uttaxering af de medel, som för dess utförande erfordras; dock att, med undantag för den i särskild författning stadgade sjukvårdsavgift, ingen personlig eller efter matlag utgående avgift må af landstinget beslutas.

2. I de fall, då icke några sådana bestämmelser finnas meddelade, som i föregående moment omtalas, böra de afgifter, som af landstinget

blifvit till uttaxering beslutade, af en hvar skattskyldig utgöras i förhållande till hans inkomst, beräknad för jordbruksfastighet till sex kronor och för annan fastighet till fem kronor för hvarje fulla etthundra kronor af taxeringsvärdet jämlikt senast fastställda taxeringslängd, samt i fråga om inkomst af kapital och arbete till det beskattningsbara belopp, för hvilket bevillning till staten skall jämlikt senast fastställda taxeringslängd erläggas.

Beträffande fastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, påföres landstingsskatt endast för jordbruksfastighet samt för kronopark, som bildats antingen af mark, inköpt åt kronan efter 1874 års början, eller af staten tillhörig jordbruksdomän eller del af sådan.

Inkomst af arrende af sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges, skall ej vid påförande af landstingsskatt tagas i beräkning.

3. Då fråga om grunden för afgifters uttaxering uppkommer, skall denna fråga först afgöras. Framställes inom landsting påstående, att företag, hvarom förslag blifvit väckt, är af den beskaffenhet, att endast stad eller endast landsbygd af företaget kan hafva hufvudsaklig nytta, och att förty i förra fallet landsbygden och i det senare städerna, vare sig samfällt eller en eller flera bland dem, må från bidrag till företaget befrias eller med sådant bidrag i jämförelsevis mindre mån betungas; då skall jämväl öfver sådan framställning beslutas, innan hufvudfrågan till afgörande företages, och äge landstingets samtliga ledamöter att i beslut härom deltaga, men i öfverläggning och beslut i hufvudfrågan må icke andra deltaga än ledamöter från de delar af länet, som skola till företaget bidraga.

§ 48.

Till ledning för landstingsskattens bestämmande böra häradsskrifvarna hvarje år, efter slutade taxeringsförrättningar, till landstingets ordförande genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande insända förteckningar, som för hvarje socken summariskt upptaga såväl taxeringsvärdet å fastighet, särskildt för jordbruksfastighet och särskildt för annan fastighet, som ock beloppet af inkomst af kapital eller arbete, efter afdrag för inkomst af arrende af sådan jordbruksfastighet, för hvilken bevillning ej erlägges. Genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande insända magistraterna dylika uppgifter för städerna; hvarefter landstingets ordförande låter genom kamreraren däraf upprätta sammandrag, upptagande summan för hela länet, samt huru mycket sig belöper å hvarje stad eller socken.

§ 58.

1. Kungl. Maj:ts godkännande erfordras för att gifva bindande kraft åt beslut, som afse:

a) påläggande af afgifter, hvilka erfordra uttaxering för längre tid än fem år;

b) upptagande af lån, ställdt på längre återbetalningstid, än fem år; och

c) försäljning, pantförskrifning eller utbyte af någon sådan länskommunen tillhörig fastighet, som för något dess gemensamma nytta afseende ändamål genom gåfva eller testamente länskommunen tillfallit, äfvensom öfverenskommelse, som medför förändring i de rättigheter länskommunen till sådan fastighet äger.

2. Landstingets beslut, som i § 2 mom. 6 afses, skall delgifvas Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som kungör det till efterrättelse; dock att, därest beslutet afviker från hvad för landstinget föreslagits och finnes därutinnan icke vara lagligen grundadt, befallningshafvanden har att hänskjuta frågan till Kungl. Maj:ts bestämmande.

§ 62.

Besvär emot landstingets beslut må icke äga rum, såvida den klagande ej tilltror sig kunna visa, att hans enskilda rätt blifvit genom beslutet kränkt eller att detsamma strider emot de i denna förordning stadgade grunder; och må han i ty fall inom trettio dagar från den dag, då beslutet blifvit, på sätt i § 61 sägs, kungjordt, till Kungl. Maj:ts befallningshafvande ingifva sina till Kungl. Maj:t ställda underdåniga besvär.

Vinnes ändring i beslutet, gäller den till förmån för honom, som klagat, men beslutet står i öfrigt fast, såvida ej Kungl. Maj:t tillika finner skäligt beslutet i dess helhet upphäfva.

Öfver landstingets beslut, som i § 2 mom. 6 afses, må ej klagas.

§ 63.

Där, i anseende till läge eller andra skiljaktiga förhållanden, ett för hela länet gemensamt landsting icke anses medföra de med denna förordning afsedda fördelar, vill Kungl. Maj:t, uppå därom skeende framställning och sedan dess befallningshafvande och landstinget blifvit

i ämnet hörda, taga i nådigt öfvervägande, huruvida mer än ett landsting må inom samma län böra bildas.

För nybildadt landsting skall ordning, hvarom i § 2 mom. 6 förmäles, fastställas af det äldre landstinget vid dess sista lagtima möte, efter förslag som i samma mom. sägs.

§ 64.

Hvad i denna förordning är stadgadt i afseende å magistrat vare i stad, där magistrat ej finnes, gällande om den för sådan stad särskildt tillsatta styrelse.

Vid affattande af protokoll öfver landstingsmannaval böra till ledning tjäna formulär, som af Kungl. Maj:t fastställas.

Intill dess val af landstingsmän och suppleanter förrättas år 1910, skola hittills gällande bestämmelser om valen tillämpas; dock att val, hvilka år 1909 äga rum, gälla allenast till och med den 31 augusti 1910. Ordning, som i § 2 mom. 6 sägs, skall fastställas år 1909.
